

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
Dyddiad:	8 Rhagfyr 2022
Pwnc / Testun:	Adolygiadau cenedlaethol a'i hargymhellion cysylltiedig
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Carys Edwards Pennaeth Proffesiwn AD a Trawsnewid 01248 752502 CarysEdwards@ynysmon.gov.uk
Awdur yr Adroddiad:	Gethin Morgan Rheolwr Rhaglen, Cynllunio Busnes a Perfformiad 01248 752511 GethinMorgan@ynysmon.gov.uk
Natur a Rheswm dros Adrodd:	
<p>Pwrpas yr adroddiad hwn yw i roi sicrwydd i'r Pwyllgor fod yr argymhellion cenedlaethol sydd ynghlwm a'r adroddiadau cenedlaethol wedi cael sylw dilys gan wasanethau'r Cyngor Sir a bod y rhai perthnasol yn cael eu gwireddu mewn modd ystyrlon.</p>	

Cyflwyniad

1. Er mwyn arddangos llywodraethu da, mae'r adroddiad yn manylu ar ymateb y cyngor i adroddiadau cenedlaethol cydnabyddedig ac argymhellion cysylltiedig a gyhoeddwyd gan reoleiddwyr.
2. Darperir diweddariadau yn erbyn y gwaith y mae'r cyngor wedi'i wneud dros y 12 mis diwethaf yn ychwanegol i'r hyn a gyflwynwyd i'r pwyllgor yma ar 9 Rhagfyr 2021.
3. Yn dilyn adolygiad o'r adroddiadau a'r argymhellion cysylltiedig, mae rhai adroddiadau wedi'u nodi fel rhai nad oes angen eu monitro bellach. Mae'r rhesymau dros y newidiadau hyn wedi'u darparu ac felly cynigir eu dileu o adroddiadau monitro yn y dyfodol.

Argymhelliad

4. Bod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn –
 - a. Ystyried yr adroddiad a derbyn yr ymatebion a'r diweddariadau fel adlewyrchiad cywir o ddiweddariad blynyddol y Cyngor Sir yn erbyn yr argymhellion cysylltiedig

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Adolygiadau cenedlaethol a'i hargymhellion cysylltiedig

Rhagfyr 2022

Statws – Swyddogol

Paratowyd gan:

Gethin Morgan, Rheolwr Rhaglen, Cynllunio Busnes a
Perfformiad

Mae'r Archwiliadau canlynol wedi'u diweddarau ar gyfer 2022:

Enw'r Adroddiad	Argymhellion/ Cyfleoedd	Ymateb Cyngor Ynys Môn 2021	Diweddariad 2022
Yn ôl eich doethineb - Gwasanaethau Dewisol Llywodraeth Leol	<p>Mae angen i gynghorau fanteisio ar y cyfle i adnewyddu, ailbriso ac ailosod yr hyn y maent yn ei wneud a dysgu o'r pandemig er mwyn adeiladu dyfodol gwell.</p> <p>Mae cyfleoedd i gynghorau gynnwys dinasyddion yn y gwaith o lunio a rhedeg gwasanaethau eu hunain.</p> <p>Yr her i gynghorau lleol fydd cymhwyso'r gwersi a ddysgwyd o'r pandemig a'i ddefnyddio i fireinio, addasu a chyflawni gwelliannau pellach er mwyn creu newid cadarnhaol, a parhau i fod yn berthnasol i'w holl ddinasyddion.</p>	<p>I'w ystyried ymhellach fel rhan o baratodau ar gyfer Cynllun newydd y Cyngor 2022-27.</p>	<p>Cyfle i ddinasyddion ymwneud â llunio cyfeiriad strategol y Cyngor yn ystod 2022.</p> <p>Mae'r agenda siapio lle yn parhau gyda 5 Cynghrair wedi eu sefydlu i wireddu blaenoriaethau lleol.</p>
Darparu prydau ysgol am ddim yn ystod y cyfyngiadau	<p>Cynyddodd y nifer a oedd yn cael prydau ysgol a theimlodd cynghorau eu bod mewn gwell sefyllfa pan fyddai unrhyw ysgolion yn cau yn y dyfodol</p> <ul style="list-style-type: none"> Ym mis Mehefin 2020, nododd y rhan fwyaf o gynghorau gynydd yn nifer y prydau ysgol am ddim cymwys yn ystod y pandemig Covid-19. Amrywiodd y nifer a oedd yn derbyn prydau am ddim amgen rhwng 85% a 100%, cynnydd o ffigur cenedlaethol o 77% cyn Covid. Ymatebodd 17 cyngor i'n cais am wybodaeth a dywedodd y cynghorau wrthym eu bod yn hyderus ym mis Mehefin pe bai ysgolion yn gorfod cau eto eu bod mewn gwell sefyllfa i gynnal darpariaeth prydau ysgol am ddim. <p>Mae trefniadau ar gyfer darparu prydau ysgol am ddim yn dal i gael eu profi gyda'r cyfnod atal byr a gynhaliwyd fis Hydref/Tachwedd 2020 a'r cynnydd mewn achosion o ddisgyblion yn gorfod hunanynysu.</p>	<p>Mae'r nifer o ddisgyblion sy'n derbyn prydau ysgol am ddim wedi codi o thua 1,300 disgybl cyn y pandemig i dros 1,800 o ddisgyblion erbyn hyn. Mae'r Cyngor wedi datblygu proses sy'n caniatáu iddo dalu pob disgybl cymwys pan fod angen gwneud hynny ac i ddisgyblion sy'n hunanynysu neu i'r holl ddisgyblion mewn ysgolion sy'n gorfod cau. Mae'r broses wedi'i datblygu i ddefnyddio swyddogaethau'r system fudd-daliadau sydd wedi gwella'r broses talu.</p>	<p>Mae'r cyllid a'r broses yn parhau yn eu lle i gynnwys 4 wythnos arall o gyllid ar gyfer gwyliau ysgol (hanner tymor mis Hydref; hanner tymor y Nadolig a mis Chwefror).</p> <p>Dechreuodd y broses o gyflwyno prydau ysgol am ddim i holl blant ysgolion cynradd Cymru ym mis Medi 2022, ac nid oes angen gwneud cais am hyn mwyach. O ganlyniad, mae'n debygol y gallai nifer yr hawliadau gwirioneddol ar gyfer y rhai sy'n gymwys ar gyfer y budd-dal gwyliau ostwng gan nad yw'r elfen hon yn awtomatig ac efallai na fydd rhai sy'n gymwys yn gwneud y cais.</p>
Cynaliadwyedd Ariannol Llywodraeth Leol o ganlyniad i'r Pandemig COVID-19	<p>Pam ein bod wedi cynhyrchu'r adroddiad hwn</p> <p>1. Roeddem eisoes wedi adnabod cynaliadwyedd ariannol fel risg allweddol i drefniadau cynghorau cyn i'r pandemig ddigwydd. Roedd hyn, yn rhannol, i'w briodoli i'r pwysau sylweddol ar gyllid cyhoeddus y DU ac, felly, Cymru yn dilyn argyfwng ariannol 2008-09. Fe gynhyrchom ni adroddiad ar gynaliadwyedd ariannol pob cyngor lleol yn ystod 2019-20, ac roedd yr adroddiadau hyn yn dangos bod cynghorau mewn sefyllfaoedd gwahanol o ran eu lefel o gronfeydd wrth gefn a'u hanes o wario o fewn eu cytundebau cytunedig.</p> <p>2. Yn erbyn y gefnlen hon mae'r pandemig eisoes wedi cael effaith fwy dwfn ac uniongyrchol ar gyllid y sector cyhoeddus ar y cyfan ac, o ganlyniad, ar sefyllfa ariannol cynghorau. Mae'r effaith ar wariant y sector cyhoeddus dros gyfnod mor fyr yn ddigynsail ar adeg heddwch yn y cyfnod modern.</p> <p>3. Yr adroddiad hwn yw dechrau ein gwaith i fwrw golwg ar gynaliadwyedd cynghorau lleol yn ystod 2020-21, gan adeiladu ar</p>	<p>Roedd cynaliadwyedd ariannol y Cyngor bob amser yn risg allweddol. Roedd y risg yn cael ei fonitro ac adroddiadau'n cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith a'r Cyngor Llawn. Mae'r cyllid ychwanegol y mae'r Cyngor wedi'i dderbyn o ganlyniad i'r pandemig wedi cryfhau sefyllfa ariannol y Cyngor yn y tymor byr, ond mae'r Cyngor yn ymwybodol efallai y bydd y cymorth ariannol y mae Llywodraeth Cymru'n ei ddarparu yn gostwng yn y dyfodol gan gynyddu pwysau ariannol.</p> <p>Byddwn yn parhau i fonitro sefyllfa ariannol y Cyngor yn ofalus a gweithio gydag Archwilio Cymru i sicrhau bod prosesau monitro ariannol y Cyngor yn gadarn a bod pwysau ariannol yn y dyfodol yn cael eu nodi cyn gynted â phosib a bod cynlluniau gweithredu'n cael eu rhoi ar waith i ddiogelu cynaliadwyedd ariannol y Cyngor.</p>	<p>Mae cynaliadwyedd ariannol y Cyngor yn parhau i gael ei fonitro ac adroddir arno i'r Pwyllgor Gwaith a'r Cyngor Llawn.</p>

	<p>y gwaith a gwblhawyd gennym yn 2019-20. Mae'r adroddiad yn nodi sefyllfa sylfaenol lefeluchel, gan gynnwys y sefyllfa o ran cronfeydd wrth gefn, cynghorau lleol cyn y pandemig. Mae hefyd yn nodi goblygiadau ariannol cychwynnol y pandemig ar gyfer cynghorau lleol a maint yr her a ragwelir wrth edrych tua'r dyfodol, yn ogystal â rhai myfyrdodau ar barodrwydd llywodraeth leol yng Nghymru ar gyfer digwyddiad mor ddigynsail. Yn olaf, rydym yn nodi sut y mae Archwilio Cymru yn bwriadu rhoi cymorth a her adeiladol i gynghorau a'r sector llywodraeth leol, yn ei gyfanrwydd, yn ystod gweddill 2020-21, yn eu hymdrechion i gynnal cynaliadwyedd ariannol yn erbyn pwysau mor sylweddol o ran cyllid.</p>		
<p>Y Fenter Twyll Genedlaethol yng Nghymru 2018-20</p>	<ul style="list-style-type: none"> Dylai'r holl gyfranogwyr yn ymarfer y Fenter Twyll Genedlaethol sicrhau eu bod yn cynyddu manteision eu cyfranogiad i'r eithaf. Dylent ystyried a yw'n bosibl gweithio'n fwy effeithlon ar bariadau'r Fenter Twyll Genedlaethol trwy adolygu'r adran gyfarwyddyd yng nghymhwysiad gwe diogel y Fenter Twyll Genedlaethol. Dylai pwyllgorau archwilio, neu'r hyn sy'n cyfateb i hynny, a swyddogion sy'n arwain y Fenter Twyll Genedlaethol adolygu rhestr wirio hunanarfarnu'r Fenter Twyll Genedlaethol. Bydd hyn yn sicrhau eu bod yn meddu ar wybodaeth lawn am waith cynllunio a chynnydd eu sefydliad yn ymarfer y Fenter Twyll Genedlaethol yn 2020-22. Lle mae archwilwyr lleol wedi nodi meysydd penodol lle gellid gwneud gwelliannau, dylai'r cyrff cyhoeddus weithredu ar y rhain cyn gynted â phosibl. <p>Dylai'r holl gyfranogwyr fod yn ymwybodol o risgiau o dwyll sy'n dod i'r amlwg, e.e. oherwydd COVID-19, a chymryd camau priodol i'w hatal a'u canfod.</p>	<p>Er bod proses y Fenter Twyll Genedlaethol (NFI) wedi gwella dros y blynyddoedd, mae'r broses yn dal i gynhyrchu nifer sylweddol o barau annilys nad ydynt yn arwain at nodi unrhyw dwyll. Mae'n anodd i awdurdod bychan, nad oes ganddo Dîm Twyll dynodedig, adolygu'r parau hyn er mwyn gwneud y mwyaf o'r budd o gymryd rhan h.y. nid yw'r deilliannau bob amser yn cyfiawnhau'r adnoddau staffio sydd eu hangen i gynnal y gwiriadau.</p> <p>Mae'r broses NFI yn darparu parau hanesyddol h.y. mae bwllch rhwng cyflwyno'r data a derbyn y parau ac yn y cyfamser efallai y bydd y Cyngor wedi defnyddio prosesau eraill i nodi a chywiro camgymeriadau / twyll a nodwyd yn yr ymarfer paru data e.e. rydym yn defnyddio Datatank yn rheolaidd i adolygu Gostyngiadau Person Sengl, a oedd yn gyfrifol am dros hanner y twyll a nodwyd yn adroddiad 2018-20.</p> <p>Cwblhawyd y rhestr wirio NFI a bydd adroddiad ar ganlyniad yr ymarfer NFI yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fel rhan o'r Adroddiad Blynyddol ar Dwyll, ond ni nodwyd unrhyw dwyll yn ystod yr ymarfer diwethaf.</p> <p>Bydd y Cyngor yn parhau i ddefnyddio'r NFI fel rhan o'r strategaeth gyffredinol i adnabod twyll ac mae o wedi nodi rhan o un swydd i ddelio gyda pharau NFI. Fodd bynnag, ar sail profiad yn y gorffennol, ychydig iawn o werth sydd i'r NFI yn Ynys Môn.</p> <p>Mae'r Pennaeth Archwilio, Risg ac Yswiriant yn gweithio gyda chydweithwyr yn y Grŵp Partneriaeth Atal Twyll Gogledd a Chanolbarth Cymru i nodi arfer orau o ran yr NFI.</p>	<p>Gweithredwyd. Mae'r Uwch Archwilydd yn defnyddio swyddogaeth sy'n seiliedig ar risg cymhwysiad gwe diogel y Fenter Twyll Genedlaethol wrth ystyried pa achosion i'w hadolygu. Cwblhawyd Rhestr Wirio'r Fenter Twyll Genedlaethol ar gyfer ymarfer 2020-22 a bydd yn cael ei hailystyried yn ystod ymarfer 2022-24. Bydd unrhyw feysydd gwella a nodir yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio pan fydd yn ystyried y Strategaeth Gwrth-dwyll, Llwgwrwbrwyo a Llygredd wedi'i diweddarau ar gyfer 2022-25.</p> <p>Gweithredwyd. Nododd Strategaeth Atal Twyll, Llwgwrwbrwyo a Llygredd 2021-24 y Cyngor risgiau twyll sy'n dod i'r amlwg a nodwyd lle y gellid gwneud gwelliannau.</p> <p>Gweithredwyd. Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol Atal Twyll, Llwgwrwbrwyo a Llygredd 2021-22 i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Medi 2022. Ni ddarganfuwyd unrhyw dwyll o ymarfer eilflwydd Menter Twyll Genedlaethol 2020-22.</p> <p>Gweithredwyd. Mae Uwch Archwilydd wedi cael cyfrifoldeb i lanlwytho data y gofynnwyd amdano ar gyfer ymarfer dwyflwyddol y Fenter Twyll Genedlaethol, sydd ar y gweill ar hyn o bryd ar gyfer ymarfer 2022-23. Bydd adnoddau yn cael eu rhoi i adolygu achosion risg uchel pan fydd yr achosion yn cael eu rhyddhau yn gynnar y flwyddyn nesaf.</p> <p>Gweithredwyd. Mae Is-grŵp Atal Twyll Partneriaeth Archwilio Gogledd a Chanolbarth Cymru yn cyfarfod yn rheolaidd ac yn trafod materion a chanlyniadau'r Fenter fel eitem sefydlog.</p>
<p>Masnacheiddio mewn Llywodraeth Leol</p>	<p>A1. Mae ymgymryd â gweithgareddau masnacheiddio yn gofyn i gynghorau feddu ar allu digonol a'r sgiliau cywir, ac i fod â systemau cadarn ond ystywyth ar waith. Argymhellwn fod cynghorau'n defnyddio'n hofferynnau hunanwerthuso i ddatblygu strategaeth sy'n gweddu i'r graddau y maent am ddilyn y syniad o fasnacheiddio.</p>	<p>Mae'r pandemig Covid 19 wedi cael effaith sylweddol ar weithredu dull masnachol wrth ddarparu cyfleusterau'r Cyngor oherwydd i gyfleusterau orfod cau.</p> <p>Byddwn yn adolygu ein cynlluniau masnachol wrth ddatblygu ein cynlluniau adfer yn dilyn y pandemig.</p>	<p>Mae'r Cyngor yn ymgymryd â pheth gweithgaredd masnachol ond mae hyn yn gyfyngedig oherwydd natur yr Ynys. Yn ogystal, nid yw'r sefyllfa economaidd bresennol yn rhoi cyfle i fuddsoddi ymhellach.</p>

<p>Cysgu Allan yng Nghymru – Problem i Bawb; Cyfrifoldeb i Neb</p>	<p>Defnydd deallus o ddata</p> <p>A1 Dylai cyrff cyhoeddus a phartneriaid yn y trydydd sector sicrhau eu bod yn defnyddio data i gynllunio'r gwasanaethau cywir ar gyfer y dyfodol, ac i sefydlu protocolau rhannu data effeithiol i sicrhau eu bod yn ymateb yn effeithiol ac yn ddiogel i'r broblem o bobl yn cysgu allan. Rydym yn argymhell bod cynghorau a'u partneriaid:</p> <ul style="list-style-type: none"> yn buddsoddi mewn sgiliau dadansoddi data i ddeall yn well beth yw'r sefyllfa gyfredol a rhagweld y galw yn y dyfodol i atal digartrefedd yn y dyfodol; adolygu a diweddarau protocolau rhannu data i sicrhau eu bod yn cynorthwyo gwasanaethau i gyflawni eu cyfrifoldebau rhannu data'n effeithiol; a chylwyno un broses casglu data ac asesu data i roi cymorth i ategu prosesau penderfynu diogel wrth ymdrin â phobl sy'n cysgu allan. <p>Gwasanaethau integredig i fynd i'r afael ag angen cymhleth</p> <p>A2 Gan bod cyrff cyhoeddus yn ymateb i bobl mewn argyfwng, maent yn aml yn ymdrin â materion aciwt ar wahân i'w gilydd ac anaml y maent yn mynd i'r afael ag achos sylfaenol yr argyfwng. Er mwyn gwneud hyn mae gofyn i gyrff cyhoeddus ddylunio a chreu modelau darparu gwasanaethau sy'n ymatebol. Rydym yn argymhell bod cyrff cyhoeddus yn defnyddio ein hofferyn hunan-fyfyrion anghenion cymhleth i wella sut y gallant fynd i'r afael ag anghenion cymhleth ar y cyd yn y dyfodol</p>	<p>Gan weithio ar draws Gogledd Cymru, rydym wedi nodi pwy yw'r prif gysylltiadau o fewn</p> <ul style="list-style-type: none"> Iechyd, gan gynnwys mynediad i ofal iechyd cynradd, iechyd meddwl a gwasanaethau cyffuriau ac alcohol Yr Heddlu Cyfiawnder Troseddol Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig <p>ac ein bod yn dechrau sgwrs ynglŷn â'r adroddiad hwn. Rhoddir diweddariad ar hyn yn ystod ein cyfarfod nesaf o gynrychiolwyr Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru ym mis Hydref.</p>	<p>Rydym yn gweithio gydag amrywiaeth o gyrff cyhoeddus ac yn defnyddio gwybodaeth sydd ar gael i'r cyhoedd o'n asesiad Anghenion HSG. Mae gennym gytundeb rhannu data gyda GLIEM a'r Gwasanaeth Prawf i rannu gwybodaeth berthnasol fesul achos. Rydym yn hyrwyddo Streetlink i helpu i nodi pobl sy'n ddigarterf ac yn cysgu ar y stryd ac yn gweithio gyda phartneriaid i gynnig gwasanaethau allgymorth. Rydym yn cynnig gwasanaeth achosion cymhleth i bobl ddigartref er mwyn sicrhau ein bod yn gweithio gyda'n gilydd i fynd i'r afael â digartrefedd.</p>
<p>Cynnydd o ran rhoi'r Ddeddf Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol ar waith</p>	<p>A1 Mae Rhan 1 o'r adroddiad yn amlygu, er bod gan gyrff cyhoeddus ddealltwriaeth gynyddol am wasanaethau Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol a'r galw amdanynt, bod bylchau sylweddol yn dal i fodoli a bod ymgysylltiad â goroeswyr a dioddefwyr i adolygu a datblygu gwasanaethau yn anghyson. I fynd i'r afael â hyn, rydym yn argymhell bod gwaith i asesu anghenion a mapio'r ddarpariaeth gwasanaethau gan gyrff cyhoeddus yn cael sylw o'r newydd a bod y modd y caiff pobl eu cynnwys yn cael ei ehangu a'i wella i gynnwys yr holl randdeiliaid perthnasol er mwyn creu darlun mwy cywir o'r ddarpariaeth gyfredol o ran gwasanaethau ac adnabod bylchau.</p> <p>A2 Mae Rhan 1 o'r adroddiad yn disgrifio sut y mae dioddefwyr a goroeswyr Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol yn aml yn ei chael yn anodd ymgodymu â system dameidiog o ran y gwasanaethau a ddarperir. I gynorthwyo dioddefwyr a goroeswyr i gael mynediad at wasanaethau a'u defnyddio rydym yn argymhell bod cyrff cyhoeddus:</p> <ul style="list-style-type: none"> yn cynhyrchu gwybodaeth gynhwysfawr a pherthnasol mewn amrywiaeth o gyfryngau am yr ystod lawn o wasanaethau sydd ar gael i amddiffyn a chefnogi dioddefwyr a goroeswyr; ac yn creu llwybr ar y cyd i gael mynediad at wasanaethau a 	<ol style="list-style-type: none"> Mae asesiad o anghenion rhanbarthol yn cael ei lunio ar hyn o bryd. Mae Rhiannon Edwards yn arwain ar y ddogfen hon. Mae nifer o fideos gwybodaeth gyhoeddus yn canolbwyntio ar faterion Trais yn erbyn Merched, Cam-Drin Domestig a Thrais Rhywiol (VAWDASV) wedi cael eu rhoi ar wefanau Cyfryngau Cymdeithasol y Cyngor a'r Wefan Gorfforaethol – Maent yn cynnwys 'Byw Heb Ofn', 'Gofyn am Ani / Ask for Ani' (angen help ar unwaith), Sut i gysylltu â darparwyr VAWDASV dynodedig megis Gorwel. <p>Ym mis Gorffennaf 2020, sefydlodd CSYM, ar y cyd â'r Elusen Safe Lives Borth Un Drws Ffrynt ar gyfer achosion VAWDASV lefel isel i ganolig, lle'r oedd plant ar yr aelwyd. Cyflwynir atgyfeiriadau drwy'r Gwasanaethau Plant (yn bennaf o ganlyniad i CID16s) ac maent yn cael eu trafod mewn grŵp aml-asiantaeth sy'n cynnwys rheolwyr canol / uwch reolwyr o'r Gwasanaethau Plant, Tai, Addysg, Iechyd, Uned Diogelu Pobl Fregus Heddlu Gogledd Cymru. Darparwr VAWDASV Dynodedig. Wedyn, cysylltir â dioddefwyr / goroeswyr a'r troseddwr a gwneir atgyfeiriadau i'r asiantaeth fwyaf briodol er mwyn iddynt ddarparu'r ymyrraeth / cymorth angenrheidiol.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Yn anffodus bu oedi gyda'r broses ar Lefel Ranbarthol Gogledd Cymru. Asesiad anghenion rhanbarthol diwygiedig drafft yn destun ymgynghoriad ar hyn o bryd. Mae fideos Gwybodaeth Gyhoeddus yn parhau i fod ar gael ar wefanau'r cyngor. Mae fideos newydd a ddarperir gan sefydliadau fel Llywodraeth Cymru a Chymorth i Fenywod Cymru sydd ar flaen y gad o ran Rhaglenni Cam-drin Domestig hefyd yn cael eu rhannu. Mae amrywiaeth o daflenni ar gael hefyd a gellir eu cael o brosiect siop un stop Gorwel yn Llangefni. Gwybodaeth fel Ask For ANI. <p>Mae'r Prosiect Un Drws Ffrynt wedi bod yn llwyddiant heb os. Roedd adolygiad diweddar o'r prosiect a gynhaliwyd gan Safe Lives yn ategu CSYM a'i randdeiliaid allweddol sy'n bartneriaid megis Heddlu Gogledd Cymru, Gorwel (Darparwr 3ydd Sector dynodedig ar gyfer Cam-drin Domestig) a BIPBC ar y dull partneriaeth a ddefnyddiwyd ers ei sefydlu ym mis Gorffennaf 2020.</p> <p>3. Mae canran y staff tai sydd wedi cwblhau'r hyfforddiant ar-lein gorfodol bellach yng nghanol y nawdegau ac yn un o'r uchaf o fewn y Cyngor. Mae'r holl staff yn cael eu hatgoffa'n rheolaidd o'u hangen i ddilyn yr hyfforddiant VAWDASV gorfodol ac rydym</p>

<p>chymorth ar gyfer dioddefwyr a gweithwyr proffesiynol ac yn hysbysebu trefniadau mynediad yn eang.</p> <p>A3 Mae Rhan 2 o'r adroddiad yn nodi, er ei bod yn bwysig eu bod yn cydymffurfio â deddfwriaeth berthnasol ar ddiogelu data, bod angen i sefydliadau rannu data gyda phartneriaid hefyd i ddiwallu anghenion dioddefwyr a goroeswyr yn well. Rydym yn argymhell bod awdurdodau:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yn sicrhau bod staff sy'n debygol o ddod i gysylltiad â dioddefwyr a goroeswyr yn cael hyfforddiant priodol ar Drais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol; • yn darparu hyfforddiant diweddar ar gyfer rheolwyr gwasanaethau i sicrhau eu bod yn gwybod pryd y gallant ac na allant rannu data, a pha ddata y gallan ac na allan ei rannu; ac • yn adolygu ac yn diweddarau protocolau rhannu data i sicrhau eu bod yn cynorthwyo gwasanaethau i gyflawni eu cyfrifoldebau rhannu data. <p>A4 Mae Rhan 2 o'r adroddiad yn nodi, er bod peth cynnydd da wedi cael ei wneud gyda gweithio'n rhanbarthol, nad oes ysgogwyr priodol yn eu lle bob amser i gefnogi'r broses o drawsnewid gwasanaethau yn unol â'r ddeddfwriaeth Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol. I sicrhau bod manteisio'n rhanbartholi'n cael eu gwireddu, rydym yn argymhell bod asiantaethau darparu (awdurdodau lleol, cyrff iechyd, yr heddlu, awdurdodau tân ac achub a'r trydydd sector) yn adolygu eu dull o weithio'n rhanbarthol i integreiddio gwasanaethau'n well a chynyddu i'r eithaf yr effaith gadarnhaol y gallant eu cael er dioddefwyr a goroeswyr.</p> <p>A5 Mae Rhan 3 o'r adroddiad yn amlygu nad yw'r mecanweithiau cyllido cymhleth a byrdymor, diffyg data ac ymgynghori annigonol â rhanddeiliaid, o gymorth i gomisiynu gwasanaethau Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol mewn modd cynaliadwy. I fynd i'r afael â hyn, rydym yn argymhell bod awdurdodau lleol yn adolygu eu trefniadau comisiynu i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gael gwared ar ddyblygu a gorgyffwrdd rhwng gwahanol ddulliau yn yr awdurdod a chyda phartneriaid; • rhesymoli trefniadau gweinyddu i wella effeithlonrwydd a gwerth am arian; • symleiddio a safoni trefniadau comisiynu i leihau baich gweinyddu ar yr holl bartïon; a • phennu mesurau perfformiad, targedau a meincnodau priodol i farnu effaith a deilliannau gwasanaethau a gomisiynir. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Mae gwasanaeth tai CSYM wedi cwblhau hyfforddiant ar-lein VAWDASV gorfodol ac mae ein Huned Adeiladu a Chynnal a Chadw wedi derbyn hyfforddiant ymarferol pwrpasol ar yr hyn y dylid edrych amdano a sut i roi gwybod os credir bod unrhyw achosion o VAWDSAV mewn eiddo. O ran rheoli risg, rhennir gwybodaeth ar sail yr angen i wybod ac yn unol â gofynion GDPR. 4. Mae gan Gogledd Cymru Fwrdd Comisiynu Aml-Asiantaeth at ddibenion VAWDASV, sydd yn adrodd i Fwrdd Bregusder a Chamfanteisio Gogledd Cymru. Mae'r Grŵp Comisiynu'n cynnwys cynrychiolwyr o awdurdodau lleol, cyrff iechyd, yr heddlu, awdurdodau tân ac achub a'r trydydd sector. 5. Ar hyn o bryd mae'n cael ei ystyried ar lefel Ranbarthol a Lleol. 	<p>yn cadw at ein mantra bod Diogelu yn gyfrifoldeb i bawb. O ran rheoli risg, rhennir gwybodaeth mewn modd cadarn a diogel ar sail 'angen gwybod'. Cedwir cronfa ddata o fewn y Gwasanaeth Tai mewn perthynas â hyfforddiant diogelu yn ogystal â modiwlau gorfodol eraill lle caiff staff eu hatgoffa o'u hangen a dyletswydd i ymgymryd â hyfforddiant atgoffa yn unol â hynny.</p> <p>4. Mae Bwrdd Bregusrwydd a Chamfanteisio Gogledd Cymru yn parhau i fod yn Fwrdd Llywodraethu ar gyfer materion cam-drin domestig ac mae'n gyfrifol am wneud penderfyniadau strategol allweddol. Ar lefel fwy gweithredol, mae Bwrdd Comisiynu VAWDASV, sy'n cynnwys cynrychiolwyr amlasiantaethol, yn gyfrifol am drosolwg a llywio materion penodol megis asesiadau o anghenion, gofynion hyfforddi a cheisiadau am grantiau ar gyfer ceisiadau cyfalaf a refeniw ychwanegol gan Lywodraethau datganoledig Cymru a'r Llywodraeth Ganolog.</p> <p>5. Mae'r sefyllfa bresennol yn aneglur ac nid oes modd adrodd ar gynnydd cadarnhaol yn y maes hwn.</p> <p>Diogelu: A1 Bydd Asesiad Anghenion VAWDASV drafft Gogledd Cymru yn cael ei gyflwyno i Fwrdd y V ac E ar 18 Hydref am sylwadau ac argymhellion.</p> <p>O ran cynnwys goroeswyr, mae gan y tîm VAWDASV rhanbarthol fforwm ddwywaith y flwyddyn ar gyfer goroeswyr a elwir yn grŵp SAS (Gwasanaethau Cynghori Goroeswyr) ac un arall ar gyfer goroeswyr trais rhywiol. Mae hwn yn gyfraniad pwysig i gael y goroeswyr</p> <p>A2 Peth cydgysylltu gan y tîm VAWDASV rhanbarthol.</p> <p>Mae'r dudalen Diogelwch Cymunedol ar wefan y Cyngor, sydd ar gael i'r cyhoedd, yn cynnig cyngor o ansawdd uchel am y gwasanaeth a ddarperir gan Gorwel i bobl sy'n dioddef trais yn y cartref; gan gynnwys cyngor ar Apiau defnyddiol, sut i gadw'n ddiogel (gan gynnwys plant), manylion cyswllt gwasanaethau cymorth lleol. I'r rhai sydd mewn perygl uniongyrchol, darperir manylion cyswllt ar gyfer gwasanaethau'r heddlu.</p> <p>Mae'r dudalen hefyd yn cynnwys manylion Llinell Gymorth Byw Heb Ofn. Mae dolen hefyd a'r gyfer gwasanaethau cymorth Gorwel ar gyfer pobl hŷn sy'n dioddef trais domestig.</p> <p>Yn fewnol, mae safle mewnwyd yr Awdurdod Lleol yn cael ei ddatblygu i gynnwys adran ddiogelu benodol. Bydd hyn yn darparu adnodd un stop i bob gweithiwr. Bydd hyn yn cynnwys gwybodaeth am VAWDASV. Unwaith y bydd hyn wedi'i gwblhau, y bwriad yw datblygu'r safleoedd gwybodaeth cyhoeddus.</p> <p>Mae'r Gwasanaeth Plant a Theuluoedd hefyd yn arwain datblygiad y gwasanaeth 'Un Drws Ffrynt'. Mae hwn yn ddull aml-asiantaeth o nodi a graddio cyfeiriadau RAG a dderbyniwyd ac yn fforwm i werthuso a datblygu gwasanaethau o gwmpas</p>
--	--	---

cam-drin domestig yn dibynnu ar risg ac anghenion. Rydym wedi sicrhau cyllid i'n cynorthwyo gyda'r datblygiad. Bydd hyn yn helpu gydag ymyrraeth gynnar yn ogystal â chyfeirio at wasanaethau priodol.

A3

Mae'r Awdurdod Lleol yn darparu hyfforddiant diogelu a diogelu data yn unol ag anghenion y gweithlu a nodwyd. Mae'r Awdurdod Lleol wedi parhau i weithredu gofynion y Fframwaith Hyfforddi Cenedlaethol: Grŵp 1 a 6. Ar ddiwedd Medi 2022 ar draws y sefydliad roedd cydymffurfiaid â hyfforddiant Grŵp 1 yn 81%.

Mae'r Awdurdod yn cyflwyno hyfforddiant Grŵp Gofyn a Gweithredu 2, er yn rhithiol i ddechrau. Mae gennym hyfforddwyr achrededig i gyflwyno hyfforddiant Grŵp 2 a phencampwyr Grŵp 3. Erbyn diwedd Awst 2022 roedd 389 o unigolion wedi cwblhau'r hyfforddiant Grŵp 2: gyda darpariaeth hefyd wedi'i darparu i ysgolion gyda 105 yn mynychu. Mae gwreiddio CGC a rhannu gwybodaeth yn dilyn yr egwyddorion

Yn ystod 2020, unwyd Bwrdd Strategol Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol Gogledd Cymru â'r bwrdd caethwasiaeth Fodern ac mae bellach yn fwrdd Bregusrwydd a Chamfanteisio ar gyfer Gogledd Cymru, gan gwmpasu VAWDASV Caethwasiaeth fodern a meysydd eraill o gamfanteisio gan gynnwys Llinellau Cymffuriau a chamfanteisio troseddol.

Nod y Bwrdd yw cydweithio mewn partneriaeth i sicrhau'r ymateb mwyaf effeithlon ac effeithiol i atal niwed difrifol a achosir gan drais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol yn rhanbarth Gogledd Cymru ac i weithredu a chefnogi gofynion Deddf Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (VAWDASV) (Cymru) 2015.

Aelodaeth y Bwrdd fel ag y mae ym mis Hydref 2022:

- Heddlu Gogledd Cymru
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
- Awdurdodau Lleol – Wrecsam, Sir y Fflint, Conwy, Sir Ddinbych, Gwynedd ac Ynys Môn
- Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol/CRC
- Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
- Bwrdd Cynllunio Ardal
- Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid Gogledd Cymru
- CEM Berwyn
- Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu
- 3 chynrychiolydd o wasanaethau arbenigol i gynrychioli holl grwpiau'r 3ydd sector

Cadeirydd presennol y Bwrdd Bregusrwydd a Chamfanteisio yw Stephen Hughes (SCHTh) ac mae swydd yr Is-Gadeirydd yn wag, oherwydd newidiadau staffio. Rhoddir sylw i hyn yng nghyfarfod nesaf y Bwrdd Bregusrwydd a Chamfanteisio ar 3 Chwefror. Mae'r swyddi hyn yn cael eu dal am ddwy flynedd ar hyn o bryd.

			<p>Mae'r Grŵp Comisiynu ar y Cyd yn eistedd o dan y Bwrdd Bregusrwydd a Chamfanteisio ac yn arwain ar yr holl benderfyniadau comisiynu, gan gynnwys datblygu'r Asesiad Anghenion, edrych ar fylchau yn y ddarpariaeth a sicrhau diffyg dyblygu yn y ddarpariaeth. Mae'r Grŵp JC hefyd yn gweithredu fel corff sicrhau ansawdd, gan fonitro prosiectau a gomisiynir a sicrhau y cyrhaeddir targedau.</p> <p>Mae'r Grŵp Comisiynu ar y Cyd yn cyfarfod bob chwarter i edrych ar berfformiad yr holl wasanaethau a gomisiynir, yn ogystal ag unrhyw benderfyniadau ariannu a wnaed gan yr is-grŵp Gwneud Penderfyniadau. Mae hwn yn gyfle i gwestiynu gwasanaethau, edrych ar ganlyniadau ac awgrymu sut i fynd i'r afael ag unrhyw heriau. Mae comisiynu pob gwasanaeth yn anelu at gydymffurfio â Chanllawiau Comisiynu Statudol VAWDASV, ac mae'n eitem sefydlog ar agenda holl gyfarfodydd y Grŵp Comisiynu ar y Cyd.</p> <p>Rhennir y gwaith o fonitro gwasanaethau a gomisiynir rhwng y tîm comisiynu yn SCHTh a'r tîm VAWDASV Rhanbarthol a rhennir yr holl wybodaeth â Grŵp y Cyd-bwyllgor i'w harchwilio ymhellach. Cynhelir Asesiad Anghenion VAWDASV rhanbarthol trylwyr bob 3 blynedd ac mae fersiwn 2022 ar hyn o bryd gyda'r bwrdd V ac E i'w gadarnhau.</p>
<p>Adolygiad o Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus</p>	<p>A1 Yn Rhan 1 o'r adroddiad rydym yn nodi bod deall effaith dewisiadau a phenderfyniadau yn golygu ei bod yn ofynnol i gyrff cyhoeddus gynnwys dinasyddion a rhanddeiliaid yn llawn a chwblhau Asesiadau Effaith. Fodd bynnag, canfuom fod ymarfer presennol yn annigonol i roi sicrwydd bod anghenion pobl â nodweddion gwarchoddedig yn cael eu hystyried yn llawn wrth adolygu dewisiadau ac nad yw llai dinasyddion yn dylanwadu'n ddigonol ar benderfyniadau. Rydym yn argymhell bod BGCau:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yn cynnal asesiadau ffurfiol i ganfod yr effaith bosibl ar bobl â nodweddion gwarchoddedig a'r Gymraeg ac yn adolygu camau gweithredu y cytunwyd arnynt i sicrhau yr eir i'r afael ag unrhyw effeithiau andwyol; • yn gwella tryloywder ac atebolrwydd trwy wneud cyfarfodydd, agendâu, papurau a chofnodion BGCau yn hygyrch ac ar gael i'r cyhoedd; • yn cryfhau trefniadau cynnwys trwy weithio'n unol â'r canllawiau yn yr Egwyddorion Cenedlaethol ar gyfer Ymgysylltu â'r Cyhoedd yng Nghymru; ac • yn adrodd yn ôl ar ganlyniad gweithgarwch cynnwys gan nodi ble y gwneir newidiadau o ganlyniad i fewnbwn dinasyddion a rhanddeiliaid. <p>A2 Yn Rhan 2 o'r adroddiad rydym yn adolygu trefniadau craffu BGCau ac yn dod i'r casgliad bod diffygion a gwendidau mewn perfformiad ac arfer presennol. I wella trefniadau craffu, rydym yn argymhell:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bod BGCau a chyrrff cyhoeddus yn defnyddio canfyddiadau'r Papur Trafod: Chwe thema i helpu i wneud craffu'n 'Addas ar 	<p>A1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd asesiadau effaith yn cael eu datblygu pan fydd prosiectau yn cael eu cyflwyno gan y BGC sy'n argymhell newid polisi / gwasanaeth. Bydd asesiadau effaith yn cael eu datblygu er mwyn mesur a deall effaith y penderfyniadau fydd yn cael eu gwneud gan y BGC. • Mae gan Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn wefan sy'n weithredol o dan yr enw: https://www.llesiantgwyneddamon.org <p>Mae manylion o gyfarfodydd y Bwrdd a'r cofnodion wedi eu cynnwys ar y wefan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'r gwaith ar ddiweddarau'r Asesiadau Llesiant y BGC yn cael ei gynllunio yn unol â'r Egwyddorion Cenedlaethol ar gyfer Ymgysylltu â'r cyhoedd. • Yn flynyddol bydd y BGC yn paratoi adroddiad ar gynnydd eu gwaith. Mae'r adroddiad wedi ei lunio er mwyn nodi sut mae gwaith y BGC yn effeithio ar ein trigolion. <p>A2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'r BGC yn cydweithio hefo Pwyllgorau Craffu Gwynedd ac Ynys Môn ar amserlenni craffu (alinio â chyfarfodydd y BGC) a'r meysydd i'w craffu. <p>A3</p>	<p>A1. • Sefydlwyd gweithgor rhanbarthol i weithio gyda Chydgyhyrchu Cymru ar gynllun gwella ymgysylltu 5 mlynedd. Bydd hyn yn gweithio ar y cyd â'r bartneriaeth Gofal Cymdeithasol Rhanbarthol i ystyried ac archwilio'r holl opsiynau ar y sbectrwm ymgynghori hyd at Gydgyhyrchu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meithrin perthnasoedd ac ymddiriedaeth gyda chymunedau, - y dulliau a'r amseroedd mwyaf priodol i ymgysylltu yn ôl yr amgylchiadau, - iaith a chyfryngau i ymgysylltu a gwrandao - cofrestr o grwpiau cymunedol allweddol / adeiladu rhwydwaith rhanddeiliaid - sicrhau amrywiaeth a chynhwysiant - blaengynllunio gwaith rhanbarthol a rhannu adborth ymgysylltu dienw, - y ffyrdd gorau o roi adborth i gyfranogwyr ar gynnydd - hyfforddiant ymgysylltu a llwyfan ymgysylltu ar-lein posibl (i'w gadarnhau) <ul style="list-style-type: none"> • Sefydlwyd ail weithgor rhanbarthol, a chynhaliwyd gweithdy gyda dros 50 o bobl yn bresennol. Trefnwyd y gweithdy gan dimau Cydlyniant Cymunedol Gogledd Cymru a'i gefnogi gan Rwydwaith Cydgynhyrchu Cymru a'i anelu at y sefydliadau a'r gweithwyr proffesiynol sy'n gweithio gyda grwpiau lleiafrifol na chlywir yn aml. Roedd ffocws y gweithdy ar sut i greu deialog gyfartal a chynhwysol gyda chymunedau amrywiol yng Ngogledd Cymru. Dadansodwyd themâu allweddol a'u rhannu'n rhanbarthol. Rydym yn defnyddio'r canfyddiadau hyn i adeiladu sgwrs barhaus gyda'r cymunedau hyn ac i fwydo i

<p>gyfer y Dyfodol' gan Archwilydd Cyhoeddus Cymru i adolygu eu perfformiad presennol a nodi ble y mae angen iddynt gryfhau trefniadau a gweithgarwch trosolwg; a</p> <ul style="list-style-type: none"> • bod BGCau yn sicrhau bod pwyllgorau craffu'n ymgysylltu'n ddigonol ag ystod ehangach o randdeiliaid perthnasol sy'n gallu helpu i ddwyn BGCau i gyfrif. <p>A3 Yn Rhan 3 o'r adroddiad rydym yn crynhoi'r anhawster o ran datblygu BGCau, eu rhoi ar waith a darparu adnoddau ar eu cyfer a heriau rheoli partneriaethau lluosog sy'n aml yn gallu gorgyffwrdd â'i gilydd a dyblygu ei gilydd. I helpu i adeiladu capasiti, cysondeb a darparu adnoddau ar gyfer gweithgarwch rydym yn argymhell:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bod BGCau yn cymryd y cyfle i gyflawni rhwymedigaethau mewn cynlluniau a strategaethau eraill trwy'r Cynllun Llesiant Lleol; • bod Llywodraeth Cymru yn galluogi BGCau i ddatblygu modelau gweithio hyblyg gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> – cyfuno, lleihau ac integreiddio eu gwaith gyda fforymau eraill megis Byrddau Partneriaethau Rhanbarthol; a – rhoi hyblygrwydd i BGCau gael, rheoli a gwario arian grant ar yr amod bod BGCau yn sicrhau bod ganddynt drefniadau diogelu a systemau priodol ar waith i reoli cyllid; rheolaethau effeithiol ar gyllidebau a rhaglenni grantiau; a systemau adrodd wrth y cyhoedd, trosolwg a chraffu i reoli gwariant. <p>A4 Er mwyn helpu i feithrin capasiti, cysondeb a'r broses o ddarparu adnoddau ar gyfer gweithgarwch rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, yn eu hadolygiad o bartneriaethau strategol yn ystyried, ac yn archwilio, canfyddiadau'r adolygiad hwn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae BGC wedi bod yn arweiniol iawn mewn perthynas â'r weithred dan sylw. Mae is-grŵp Iechyd a Gofal Gorllewin Cymru, sy'n atebol i Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn, ac yn cydweithio â'r Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol i sicrhau bod y gwasanaethau sy'n cael eu cynllunio ar gyfer y ein trigolion yn cwrdd ag anghenion lleol. <p>Mae'r ddogfen 'Cymru Iachach' yn llywio trefniadau llywodraethu a chynlluniau'r Is-grŵp Iechyd a Gofal Cymdeithasol Integredig i Wynedd ac Ynys Môn.</p>	<p>mewn i'r cynllun Llesiant newydd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae gwefan y BGC yn cael ei diweddarau'n rheolaidd gyda manylion cyfarfodydd, aelodaeth, cofnodion a chynlluniau. https://www.llesiantgwyneddaron.org/cy/Amdanom/Amdanom-Ni/ • Bydd adroddiad blynyddol y BGC ar gyfer 21/22 yn cael ei gyhoeddi ym mis Rhagfyr 2022 yn dilyn craffu gan y ddau Gyngor ac aelodau BGC. Mae'r adroddiad hwn yn nodi effaith y BGC ar les ein trigolion. • Mae'r iaith Gymraeg yn ran ganolog drwy holl waith Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn. Mae gallu byw eu bywydau trwy gyfrwng y Gymraeg a chael mynediad at wasanaethau a gweithgareddau cymunedol yn Gymraeg yn bwysig i'n cymunedau ac rydym wedi ymrwymo i gydweithio i gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg o fewn cyrff cyhoeddus yng Ngwynedd ac Ynys Môn. Rydym hefyd wedi ymrwymo i hyrwyddo'r Gymraeg fel dewis iaith cyfathrebu ymhlith sefydliadau cyhoeddus ar draws y ddwy sir. <p>A2 Mae pob aelod etholedig yn cael cynnig hyfforddiant penodol ar Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 sy'n cynnwys dyletswyddau'r BGC a rolau a chyfrifoldebau pwyllgorau Sgriwtini.</p> <p>Yn ystod 21/22, adolygwyd a diwygiwyd yr amserlenni Sgriwtini mewn perthynas â gwaith BGC i alinio â chyflawniadau allweddol BGC yn gynharach yn y broses. Bydd hyn yn sicrhau bod her ac argymhellion craffu yn fwy amserol ac yn cael mwy o effaith.</p> <p>A3 • Mae Is-grŵp Iechyd a Gofal Gogledd Orllewin Cymru (a adwaenir fel arall fel y Bwrdd Gwasanaeth Integredig Ardal/AISB) yn gwasanaethu'r ardal yn dda i gydlynu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol i gwrdd ag anghenion lleol. O dan lywodraethu BGC Gwynedd a Môn mae'n dilyn mandad "Cymru Iachach" Llywodraeth Cymru.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae sawl enghraifft lle mae'r Bwrdd wedi blaenoriaethu gwaith lle mae angen adnoddau ariannol i'w gwireddu. Rydym wedi llwyddo i ddod i drefniant i gyd-ariannu nifer cyfyngedig o faterion, ond nid yw'n sefyllfa ddelfrydol gyda'r pwysau cynyddol ar gyllidebau ac mae hefyd yn golygu oedi cyn y gellir bwrw ymlaen â'r gwaith. • Yn ystod 2022, mae BGC Gwynedd ac Ynys Môn wedi ymgysylltu'n rhagweithiol i gael mynediad at gyfleoedd a ariennir gan y gronfa BGC Rhanbarthol i wella ymhellach gwybodaeth, ymchwil ac ymgysylltiad cyhoeddus mewn perthynas â blaenoriaethau Llesiant. Mae rhai enghreifftiau yn cynnwys rhoi cyfleoedd i ddinasyddion lleol gymryd rhan mewn rheithgorau/paneli dinasyddion a mynd â gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i ysgolion uwchradd a chweched dosbarth fel y gellir herio penderfyniadau a blaenoriaethau yn weithredol.
---	---	---

Gwella mynediad i'r drws blaen

A1 Mae Rhan 1 yr adroddiad yn nodi sut y mae awdurdodau yn hyrwyddo mynediad i'r 'drws blaen' ac yn darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth i helpu pobl i wella eu lles ac atal eu hanghenion rhag dirywio. Er mwyn gwella ymwybyddiaeth o'r drws blaen, rydym yn argymhell y canlynol:

- awdurdodau lleol:

- adolygu eu dulliau presennol, ystyried eu cynulleidfa, a sicrhau bod gwybodaeth o ansawdd da ar gael yn brydlon er mwyn atal anghenion rhag dirywio a phobl rhag cyflwyno eu hunain am gymorth mewn 'argyfwng';

- gweithio mewn partneriaeth â phartneriaid y sector cyhoeddus a'r trydydd sector i helpu i sicrhau bod pobl sy'n cael gafael ar wasanaethau trwy atgyfeiriadau gan bartneriaid, neu ddulliau eraill, yn cael yr wybodaeth orau i'w helpu;

- sicrhau bod gwasanaethau eirioli yn cael eu comisiynu a'u cynnig yn rhagweithiol i'r rhai y mae eu hangen arnynt ar y pwynt cyswllt cyntaf; ac - ysgwyddo cyfrifoldeb yn lleol ac arwain y gwaith o gydlynw a golygu gwybodaeth leol a gyhoeddir ar Dewis Cymru yn lleol.

- Llywodraeth Cymru

- gwella ymwybyddiaeth a dealltwriaeth gofawyr o'u hawliau i gael eu hasesu ar gyfer eu hanghenion gofal a chymorth eu hunain gyda'r nod o greu galw am wasanaethau ataliol yr awdurdodau lleol; a

- chynnal gwerthusiad llawn o swyddogaeth Dewis Cymru wrth roi'r Ddeddf ar waith yn ehangach a defnyddio'r data a geir i adeiladu ar ei botensial fel porth ar gyfer rhannu gwybodaeth yn genedlaethol.

Buddsoddi mewn atal a deall effaith

A2 Mae Rhan 2 yr adroddiad yn tynnu sylw at wendidau o ran sicrwydd yr awdurdodau ynghylch ansawdd y gwasanaethau trydydd sector, ataliol a chymunedol y maent yn atgyfeirio pobl iddynt, ac i ba raddau y maent ar gael. Rydym yn argymhell y canlynol:

- awdurdodau lleol:

- mapio'r gwasanaethau ataliol sydd ar gael yn eu hardal er mwyn cael gwell dealltwriaeth o lefelau presennol y ddarpariaeth a nodi bylchau a dyblygiadau;

- cynnwys partneriaid y trydydd sector wrth gyd-lunio atebion ataliol i ddiwallu anghenion pobl a sicrhau y gall pobl gael gafael ar y gwasanaethau hyn mewn modd teg;

- gweithio gyda phartneriaid y trydydd sector er mwyn teilwra a chomisiynu gwasanaethau newydd lle nodir bylchau; a

- gweithio gyda phartneriaid i wella data er mwyn gwerthuso effaith gwasanaethau ataliol ar unigolion, ac ar y boblogaeth yn fwy cyffredinol.

- Llywodraeth Cymru:

- gwella'r gwerthusiad o gost mewn cysylltiad ag effaith y Ddeddf mewn cyd-destun cenedlaethol, a chefnogi awdurdodau lleol i

R1

Mae ein gwasanaeth un pwynt mynediad (SPOA) yn darparu mynediad drws blaen i ofal cymdeithasol Oedolion ac mae ganddo staff profiadol sydd yn ymwybodol o doreth o fentrau cymunedol lleol a mentrau trydydd sector sy'n cefnogi ein hagenda ataliol ac ymyrraeth gynnar.

Mae taflenni gwybodaeth amrywiol ar gael mewn nifer o bwyntiau mynediad lleol megis hybiau Cymunedol, meddygfeydd, ysbytai aciwt ac ysbytai cymunedol a gwefan y Cyngor er mwyn ceisio sicrhau bod gwybodaeth eang yn cael ei rhannu am fentrau ataliol a hunangymorth, cymorth i ofalwyr, llety a mynediad at ofal a chymorth.

Yn ogystal, rydym wedi datblygu mewn partneriaeth â Medrwn Môn, y Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Lleol, bwynt mynediad ar gyfer yr holl adnoddau cymunedol. Gall y sefydliad hwn rannu gwybodaeth, darparu cyngor a chynnig cymorth i unigolion sydd angen gwybodaeth gyffredinol. Mae'r gwasanaeth hwn wedi datblygu i fod yn adnodd gwerthfawr i gyfeirio a chefnogi mynediad i wasanaethau ataliol, gan osgoi'r angen am ddarpariaeth iechyd a gofal cymdeithasol statudol.

Mae cytundeb dan contract gyda gwasanaethau Eiriolaeth Gogledd Cymru yn darparu mynediad i wasanaethau Eiriolaeth ffurfiol ac mae ein cytundebau lleol gydag Age Cymru Gwynedd a Môn, Gofal a Thrwsio, CAB, yn sicrhau cymorth a mynediad i ystod o fentrau a gwasanaethau ataliol sydd yn cynnwys cymorth eiriolaeth. Mae aliniad â'r hyb gwybodaeth genedlaethol DEWIS wedi cael ei yrru gan y Cyngor Gweithredu Gwirfoddol trydydd sector ac mae arfarnu ei effeithlonrwydd i ddefnyddwyr gwasanaeth a gofawyr anffurfiol yn flaenoriaeth allweddol.

Mae cynllun gweithredu'n cael ei ddatblygu i wella'r profiad 'drws ffrynt' i gwsmeriaid sy'n mynd law yn llaw â gweithredu ein Timau Adnoddau Cymunedol integredig.

R2

Mae gennym strategaeth ataliol ac ymyrraeth gynnar tra datblygedig sydd wedi sicrhau ystod o adnoddau cymunedol a thrydydd sector sy'n cael eu gyrru gan anghenion a nodwyd ar gyfer y boblogaeth leol ac sy'n cael eu darparu trwy gytundebau partner gyda darparwyr Trydydd sector a mentrau cymunedol lleol.

Nod strategaeth 'Cynllunio Lle' y Cyngor yw ymgysylltu â'r boblogaeth leol i nodi anghenion cymunedol lleol a darparu ar eu cyfer gyda chymorth cynllun gweithredu ar gyfer darparu ar gyfer y bylchau gwasanaeth a nodwyd yn y ddarpariaeth.

Mae Cydlynwyr Asedau Lleol wedi hen sefydlu yn y gymuned ac maent wedi eu cysylltu â hybiau adnoddau Cymunedol, meddygfeydd ac maent yn weledol yn eu cymunedau lleol ac wedi ymgysylltu'n llawn â nhw. Maent yn darparu cysylltiadau cychwynnol ag adnoddau cymunedol lleol, yn eirioli ac yn cefnogi mynediad i fudd-daliadau, mentrau tai a llesiant ac

Mae Un Pwynt Mynediad a'r IAA ar gyfer plant a theuluoedd a Teulu Môn wedi'i gyfuno'n un pwynt mynediad. Enw'r gwasanaeth yw Teulu Môn. Yn dilyn cyfnod o ymgynghori, rydym wedi llwyddo i drosglwyddo staff i'r sefydliad newydd ac ar hyn o bryd mae gennym wyth swyddog ymgysylltu, dau gydlynnydd a rheolwr. Wrth symud ymlaen mae angen i ni a. gwella a symleiddio prosesau yn arbennig i wasanaethau oedolion, b. cynyddu presenoldeb y trydydd sector a gwasanaethau eraill o fewn y cyngor yn Teulu Môn, (Ar hyn o bryd mae Gweithredu dros Blant a PARABL yn mynychu bob wythnos) c. mae angen inni werthuso lefel y galw a'r staffio yn y tymor byr, a oes gennym ddigon o gapasiti i ymdopi â'r galw a achosir gan yr argyfwng costau byw.

	<p>sicrhau bod yr effaith a ddymunir o ran atal gwariant cyffredinol ar ofal cymdeithasol yn dod yn wirionedd dangosol.</p>	<p>yn cefnogi rhaglenni datblygu cymunedol. Mae arfarniad ansoddol a meintiol o effaith ac effeithlonrwydd y ddarpariaeth hon ac mae'n rhoi data gwerthfawr i lywio datblygiad i'r dyfodol ac effaith hirdymor ar iechyd a gofal cymdeithasol wrth leihau neu ohirio gofal a chymorth statudol.</p>	
<p>Effeithiolrwydd awdurdodau cynllunio lleol yng Nghymru</p>	<p>A1 Mae Rhan 1 o'r adroddiad yn nodi cymhlethdodau'r system gynllunio gan ddangos faint o her ydyw i awdurdodau cynllunio lleol ymgysylltu'n effeithiol â rhanddeiliaid a'u cynnwys mewn dewisiadau a phenderfyniadau. Er mwyn gwella'r modd y mae rhanddeiliaid yn cael eu cynnwys a pherchnogaeth ar benderfyniadau rydym yn argymhell fel a ganlyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bod awdurdodau cynllunio lleol: <ul style="list-style-type: none"> – yn profi arferion ymgysylltu a chynnwys ar hyn o bryd ac yn ystyried yr ystod lawn o opsiynau eraill sydd ar gael i sicrhau bod gweithgareddau cynnwys yn addas ar gyfer y diben; – yn defnyddio 'Cynlluniau Lle' fel cyfrwng i ymgysylltu â chymunedau a dinasyddion a'u cynnwys mewn dewisiadau a phrosesau penderfynu ym maes cynllunio; ac – yn gwella tryloywder ac atebolrwydd trwy gynnal cyfarfodydd cynllunio ar amseroedd priodol, gan gylchdroi cyfarfodydd fel eu bod yn cael eu cynnal mewn ardaloedd y byddai datblygiadau arfaethedig yn digwydd ynddynt, gweddarlledu cyfarfodydd a darparu cyfleoedd i randdeiliaid annerch cyfarfodydd pwyllgorau. • bod Llywodraeth Cymru: <ul style="list-style-type: none"> – yn adolygu Gorchymyn Gweithdrefn Rheoli Datblygu 2012 ac yn diweddarau'rsafonau ymgysylltu a chynnwys ar gyfer awdurdodau cynllunio lleol. <p>A2 Mae Rhan 2 o'r adroddiad yn amlygu bod awdurdodau cynllunio lleol wedi profi gostyngiadau sylweddol mewn cyllid a'u bod yn ei chael yn anodd cyflawni eu cyfrifoldebau statudol. I wella cydnerthedd, rydym yn argymhell bod awdurdodau cynllunio lleol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yn adolygu eu cyfundrefnau ffioedd rheoli datblygu i sicrhau bod y lefelau a bennir yn rhoi adlewyrchiad gwell o gost wirioneddol darparu'r gwasanaethau hyn ac yn gwneud y gwasanaeth yn hunangyllidol; ac • yn gwella capasiti trwy weithio'n rhanbarthol i: <ul style="list-style-type: none"> – integreiddio gwasanaethau er mwyn mynd i'r afael â bylchau mewn arbenigedd; – datblygu canllawiau cynllunio atodol ar y cyd; a – datblygu cynlluniau datblygu lleol yn y dyfodol ar sail ranbarthol ac mewn partneriaeth gydag awdurdodau cynllunio lleol eraill. <p>A3 Mae Rhan 2 o'r adroddiad yn amlygu nad yw cost gwasanaethau rheoli datblygu'n cael ei hadlewyrchu yn y taliadau a godir am y gwasanaethau hyn a bod cynnydd i ddatblygu ymatebion rhanbarthol i gryfhau cydnerthedd wedi bod yn araf.</p>	<p>Aliniad sylweddol rhwng argymhelliad a sgôp / blaenoriaethau Cynllun Gwella Cynllunio CSYM.</p> <p>Effaith sylweddol y pandemig Covid 19 ar berfformiad, capasiti a gwydnwch y Swyddogaeth Gynllunio.</p> <p>Mae'r Swyddogaeth Gynllunio wedi wynebu arbedion / arbedion effeithlonrwydd sylweddol yn ystod y 10 mlynedd diwethaf – a gellir gweld eu heffaith yn glir yn awr.</p> <p>Heriau parhaus mewn perthynas â chynnal capasiti a recriwtio swyddogion newydd / profiadol.</p> <p>Mae'r Swyddogaeth eisoes yn cydweithio'n rhanbarthol mewn perthynas ag arbenigedd ym maes polisi cynllunio – rhagwelir y bydd cydweithio rhanbarthol pellach (h.y. paratoi Cynlluniau Datblygu Strategol) yn creu heriau ychwanegol mewn perthynas â chapasiti, gallu a darparu adnoddau.</p>	<p>Mae ymateb 2021 yn dal yn gyfredol</p>

	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yn adolygu ffioedd rheoli datblygu i sicrhau bod y lefelau a bennir yn rhoi adlewyrchiad gwell o gost wirioneddol darparu'r gwasanaethau hyn; ac • yn ystyried sut i ddefnyddio'r pwerau yn y Ddeddf Cynllunio (Cymru) i gefnogi a gwella capasiti a chydnerthedd awdurdodau cynllunio lleol. <p>A4 Mae Rhan 3 o'r adroddiad yn crynhoi effeithiolrwydd ac effaith prosesau penderfynu awdurdodau cynllunio lleol a pha mor dda y maent yn perfformio yn erbyn mesurau cenedlaethol. Rydym yn argymhell bod awdurdodau cynllunio lleol yn gwella effeithiolrwydd pwyllgorau cynllunio trwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adolygu eu cynllun dirprwyo i sicrhau bod pwyllgorau cynllunio'n canolbwyntio ar y materion strategol pwysicaf sy'n berthnasol i'w hawdurdod; • diwygio templedi adroddiadau i sicrhau eu bod yn eglur a diamwys i helpu i roi arweiniad mewn prosesau penderfynu a lleihau lefel yr argymhellion gan swyddogion a gaiff eu gwrthdroi; a • gorfodi safonau ymddygiad awdurdodau cynllunio lleol ar gyfer cyfarfodydd. <p>A5 Mae Rhan 4 o'r adroddiad yn nodi rôl ganolog cynllunio i gyflawni uchelgeisiau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Rydym yn argymhell bod awdurdodau cynllunio lleol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yn pennu gweledigaeth uchelgeisiol eglur sy'n dangos sut y mae cynllunio'n cyfrannu at wella llesiant; • yn darparu hyfforddiant a chymorth llesant rheolaidd a phriodol ar gyfer aelodau'r pwyllgor cynllunio i helpu i gyflawni eu cyfrifoldebau ehangach; • yn pennu mesurau priodol ar gyfer y modd y maent yn gweinyddu'r system gynllunio ac effaith eu penderfyniadau cynllunio ar lesiant; • yn cyhoeddi'r mesurau perfformiad hyn yn flynyddol i ffurfio barn ynglŷn ag effaith awdurdodau cynllunio ar lesiant. 		
<p>Rheoli Gwastraff yng Nghymru – Atal Gwastraff</p>	<p>A1 Cynyddu'r pwyslais ar atal gwastraff er mwyn adlewyrchu amcanion cyffredinol Tuag at Ddyfodol Diwastraff Awgryma'r data sydd ar gael ar faint o wastraff a gynhyrchir bod cynnydd cymysg o ran cyflawni targedau atal gwastraff Llywodraeth Cymru. Argymhellwn fod Llywodraeth Cymru yn gwneud y canlynol:</p> <p>a) ailedrych ar y flaenoriaeth berthnasol y mae'n ei rhoi i ailgylchu ac atal gwastraff fel rhan o'i hadolygiad o Tuag at Ddyfodol Diwastraff;</p> <p>b) gosod y disgwyliadau ar wahanol sefydliadau a sectorau ar gyfer atal gwastraff yn eglur; ac</p> <p>c) ailedrych ar ei thargedau atal gwastraff cyffredinol a'r ffordd y mae wedi mynd ati i'w monitro, gan ystyried y cynnydd hyd yn hyn, enghreifftiau o wledydd eraill ac yng nghyd-destun yr amcanestyniadau cyfredol am wastraff a fydd yn cael ei</p>	<p>Mae'r Cyngor yn llwyr gefnogi nodau a thargedau strategaeth gwastraff Cymru ynghylch atal gwastraff. Mae Llywodraeth Cymru wedi gosod targedau uchel iawn a bydd Cyngor Môn yn gwneud popeth posib i gyflawni'r canlyniadau a ddeisyfir.</p> <p>Er bod y Cyngor yn canolbwyntio'n bennaf ar reoli gwastraff dinesig, mae'n llwyr gefnogi gweithio mewn partneriaeth â phob sector i wella casglu data gan y sectorau masnachol, diwydiannol ac adeiladu.</p> <p>O ran gwella cyfrifoldeb y cynhyrchwr i ddylanwadu ar atal gwastraff, unwaith eto mae'r Cyngor yn llwyr gefnogi'r holl fentrau i hyrwyddo'r dull hwn o reoli gwastraff yng Nghymru.</p>	<p>Mae hyn yn dal yn gyfredol. Mae ymateb y Cyngor yn dal yn berthnasol. Mae angen ei gadw</p>

<p>gynhyrchu hyd at 2050.</p> <p>A2 Gwella data ar wastraff masnachol, diwydiannol, adeiladu a dymchwel Mae Llywodraeth Cymru yn bartner mewn gwaith cychwynnol i asesu dichonoldeb datblygu datrysiad digidol newydd i olrhain yr holl wastraff. Os na fydd yr opsiwn dewisol hwn yn llwyddo, argymhellwn fod Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru i archwilio costau a buddion opsiynau eraill i wella'r data ar wastraff nad yw'n drefol yng Nghymru, gan gynnwys pwerau ychwanegol i ofyn am ddata gwastraff gan fusnesau.</p> <p>A3 Gwella cyfrifoldeb cynhyrchwyr a defnyddio ysgogiadau mwy cyfreithiol, ariannol a chyllidol Mae gan Lywodraeth Cymru gyfleoedd i ddylanwadu ar atal gwastraff drwy ddeddfwriaeth a chymelliadau ariannol. Gall hefyd ddylanwadu ar newidiadau ar lefel y DU, lle nad yw materion cyllidol wedi eu datganoli. Argymhellwn fod Llywodraeth Cymru yn ystyried a oes angen darpariaethau i ehangu cyfrifoldebau cynhyrchwyr ac oes angen defnyddio pwerau ariannol fel amodau grant, mesurau cyllidol a thaliadau a chymelliadau cwsmeriaid i hyrwyddo a blaenoriaethu'r gwaith o atal gwastraff.</p>		
---	--	--

Mae'r canlynol yn newydd ar gyfer 2022 ac mae ymateb y cyngor wedi'i gynnwys:

Enw'r Adroddiad	Argymhellion/ Cyfleoedd	Ymateb gan Gyngor Sir Ynys Môn 2022
<p>Parodrwydd y Sector Cyhoeddus ar gyfer Carbon Sero Net erbyn 2030</p>	<p>Mae gweithgareddau sylweddol yn digwydd i leihau allyriadau carbon. Fodd bynnag, mae angen i gyrff cyhoeddus gynyddu cyflymder eu gweithgarwch yn sgil ansicrwydd clir ynghylch a fyddant yn cyflawni'r uchelgais ar y cyd i gael allyriadau carbon sero net erbyn 2030. Mae rhwystrau gwirioneddol y mae angen i gyrff cyhoeddus fynd i'r afael â hwy, ac mae angen i ddatgarboneiddio fod yn ganolog i'w gweithgareddau o ddydd i ddydd.</p> <p>Yn ein hadroddiad, mae'r Archwilydd Cyffredinol yn gwneud y pum galwad a ganlyn am gamau gan gyrff cyhoeddus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cryfhau eich arweinyddiaeth a dangos eich cyfrifoldeb ar y cyd trwy gydweithio effeithiol. • Egluro eich cyfeiriad strategol a chyflymu eich gweithrediad. • Ewch i'r afael â'r cyllid sydd ei angen arnoch. • Gwybod eich bylchau sgiliau a chynyddu eich gallu; a • Gwella ansawdd data a monitro i gefnogi eich penderfyniadau. 	<p>Drwy adolygu Adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol, mae swyddogion y Cyngor wedi ystyried yr argymhellion a wnaed ac wedi nodi cyfleoedd i wella ei ddull o gyrraedd sero net. Mae'r cyfleoedd hyn wedi'u blaenoriaethu a'u coladu mewn adroddiad diweddar a gyflwynwyd i'r Tîm Arweinyddiaeth a'r Pwyllgor Gwaith anffurfiol. Bydd adroddiad y Cyngor hefyd yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu a Risg.</p>
<p>Cwricwlwm newydd i Gymru</p>	<p>Deall a chefnogi craffu ar gost diwygio'r cwricwlwm yn well</p> <p>A1 - Nid yw wedi bod yn hawdd i Lywodraeth Cymru na ninnau nodi gwariant ar ddiwygio'r cwricwlwm hyd yma. Mae hyn yn rhannol oherwydd anawsterau wrth gyfrifo gwariant sy'n benodol i ddiwygio'r cwricwlwm yn hytrach nag elfennau eraill o'r rhaglen diwygio addysg, neu'r rhaglen Adnewyddu a Diwygio, y gallai rhai ohonynt fod o fudd i ddiwygio'r cwricwlwm. Fodd bynnag, mae deall cost diwygio'r cwricwlwm yn hanfodol i gefnogi craffu a llywio unrhyw ystyriaeth o werth am arian. Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn monitro ac yn adrodd yn flynyddol ar gostau ei rhaglen diwygio'r cwricwlwm gan gynnwys costau i bartneriaid ac ysgolion. Wrth ddatblygu ac adrodd ar ei hamcangyfrif gorau, bydd angen i Lywodraeth Cymru ystyried effaith unrhyw gasglu data ychwanegol ar ysgolion yn benodol. Gwerthuso effeithiolrwydd y rhaglen dysgu proffesiynol a chymorth i ysgolion</p> <p>A2 - Mae Llywodraeth Cymru wedi ariannu dysgu proffesiynol sy'n cyd-fynd â'r cwricwlwm newydd ochr yn ochr â'i buddsoddiad ehangach yn nysgu proffesiynol athrawon. Mae hefyd wedi ariannu'r consortia addysg rhanbarthol a phartneriaethau i ddarparu cymorth pwrpasol i ysgolion. Cyhoeddodd yn ddiweddar hawl genedlaethol i ddysgu proffesiynol i bob athro a chynorthwydd addysgu. Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn sicrhau bod effeithiolrwydd a gwerth am arian ei buddsoddiad mewn dysgu proffesiynol ar gyfer athrawon a staff ysgol eraill yn cael ei werthuso.</p> <p>Dylunio a gweithredu cymwysterau newydd sy'n cefnogi uchelgeisiau Llywodraeth Cymru ar gyfer y cwricwlwm newydd</p> <p>A3 - Mae Llywodraeth Cymru a Chymwysterau Cymru yn gwybod bod angen i gymwysterau newid i gyd-fynd â'r cwricwlwm newydd. Mae Cymwysterau Cymru yn gweithio gydag ysgolion, addysg bellach ac uwch ac eraill i gyd-ddylunio'r cymwysterau TGAU newydd ac, o ganlyniad, cymwysterau eraill. Nid yw manylion y cymwysterau a'r ffurfiau asesu wedi'u penderfynu eto. Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda Cymwysterau Cymru i:</p> <ol style="list-style-type: none"> monitro cyfranogiad athrawon a dysgwyr wrth ddatblygu'r cymwysterau newydd. cynllunio rhaglen ddysgu broffesiynol genedlaethol effeithiol a fydd yn cefnogi athrawon i gyflwyno'r cymwysterau newydd; a asesu'r adnoddau sydd eu hangen ar gyfer dysgu proffesiynol ar gyfer y cymwysterau newydd ac unrhyw newidiadau i'r broses asesu, gan gynnwys unrhyw rôl fwy ar gyfer asesiadau athrawon a/neu dechnoleg ddigidol. 	<p>Mae mesur effaith dysgu proffesiynol yn faes gwaith y mae'r Awdurdod Lleol a chonsortia rhanbarthol yn canolbwyntio arno. Rydym fel awdurdod yn ymwybodol o geisio lleihau'r llwyth gwaith i ysgolion ac felly'n cytuno bod angen ystyried effaith unrhyw gasglu data ychwanegol ar ysgolion. Byddem hefyd yn croesawu unrhyw wybodaeth bellach am sut y gellir nodi costau diwygio'r cwricwlwm gan ein bod yn teimlo ei bod yn anodd ar hyn o bryd gwahanu costau diwygio'r cwricwlwm oddi wrth gostau rhedeg ysgolion.</p> <p>Mae mesur effaith dysgu proffesiynol yn faes gwaith y mae'r Awdurdod Lleol a chonsortia rhanbarthol yn canolbwyntio arno. Byddem hefyd yn croesawu unrhyw wybodaeth bellach am sut y gellir nodi a gwerthuso costau diwygio'r cwricwlwm gan ein bod yn teimlo ei bod yn anodd ar hyn o bryd gwahanu costau diwygio'r cwricwlwm oddi wrth gostau rhedeg ysgolion.</p> <p>Mae'r Gwasanaeth Dysgu yn cynnal cyfarfodydd chwarterol gyda'r consortia rhanbarthol lle cofnodir ymgysylltiad â dysgu proffesiynol. Bydd angen adolygu'r cynllun busnes er mwyn galluogi'r Awdurdod Lleol i gasglu'r wybodaeth ofynnol a bydd unrhyw gyfarfodydd chwarterol yn monitro'r cynnydd. Megis dechrau y mae datblygiad y cymhwyster newydd.</p> <p>Ystyrir ymgysylltu yn fframwaith newydd Estyn ar gyfer arolygiadau ysgolion a bydd yr Awdurdod Lleol yn adolygu'r cynllun busnes i sicrhau ein bod yn casglu'r wybodaeth hon a bydd angen ei chynnwys fel pwnc i gynghorwyr ei drafod pan fyddant yn cael trafodaeth gyda'r disgyblion.</p> <p>Mae fframwaith Gwella Ysgolion newydd a chanllawiau anstatudol wedi'u cyhoeddi gan Lywodraeth Cymru. Bydd grŵp gorchwyl a gorffen yn cael ei ffurfio'n rhanbarthol i gefnogi ysgolion ac Awdurdodau Lleol wrth i ganllawiau ddod yn statudol ar gyfer 2024-25.</p> <p>Mae fframwaith Gwella Ysgolion newydd a chanllawiau anstatudol wedi'u cyhoeddi gan LIC. Grŵp gorchwyl a gorffen i'w ffurfio'n rhanbarthol i gefnogi ysgolion ac Awdurdodau Lleol wrth i ganllawiau ddod yn statudol ar gyfer 2024-25.</p>

<p>Gwerthuso effeithiolrwydd ymgysylltiad ysgolion â rhieni, gofawyr a dysgwyr</p> <p>A4 - Effaith gadarnhaol y pandemig fu cryfhau ymgysylltiad rhwng ysgolion a theuluoedd mewn llawer o achosion. Bydd yn ofynnol i ysgolion ymgysylltu â rhieni a gofawyr am y cwricwla. Dylai rhieni, gofawyr a dysgwyr allu cymryd rhan yn y gwaith o werthuso a gwella ysgolion. Mae hyn ar y gweill mewn rhai ysgolion. Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn cefnogi ysgolion i ymgysylltu'n effeithiol â rhieni, gofawyr a dysgwyr ac yn gwerthuso pa mor dda y mae ysgolion yn gwneud hyn i gefnogi gwelliant.</p> <p>Sefydlu'r wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer dealltwriaeth gyflawn o weithgareddau a chanlyniadau ysgolion</p> <p>A5 - Mae gwaith i gefnogi dull cenedlaethol o hunanwerthuso i fod i gael ei gwblhau erbyn diwedd blwyddyn academaidd 2021/22. Mae llai o eglurder ynghylch y broses ar gyfer atebolrwydd a thryloywder democrataidd, gan gynnwys pa wybodaeth a fydd ar gael i lywodraethwyr, awdurdodau lleol neu esgobaethol, rhieni, gofawyr a'r cyhoedd. Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) yn sefydlu pa wybodaeth sydd ei hangen ar y rhai sy'n gyfrifol am ddwyn ysgolion i gyfrif fel rhan o ymagwedd newydd at atebolrwydd; a b) yn nodi manylion ar sut y bydd yn sicrhau tryloywder i rhieni, dysgwyr a'r cyhoedd. <p>Sicrhau bod y cwricwlwm newydd yn parhau i fod yn addas i bwrpas</p> <p>A6 - Mae Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021 yn cyflwyno gofyniad i Weinidogion barhau i adolygu'r cwricwlwm newydd. Nid yw'n nodi'r mecanwaith ar gyfer adolygiad cylchol. Rydym yn argymhell, unwaith y bydd y garreg filltir o addysgu'r cwricwlwm newydd am y tro cyntaf wedi'i chyflawni, bod Llywodraeth Cymru yn nodi sut y mae'n bwriadu adolygu'r cwricwlwm yn barhaus er mwyn sicrhau y gall ymsefydlu ac eto aros yn addas i bwrpas.</p>	
<p>Taliadau Uniongyrchol ar gyfer Gofal Cymdeithasol Oedolion</p> <p>Yn Rhan 1 rydym yn nodi sut mae awdurdodau lleol yn hyrwyddo ac yn codi ymwybyddiaeth o Daliadau Uniongyrchol (paragraffau 1.2 i 1.7). Er mwyn sicrhau bod pobl yn gwybod am Daliadau Uniongyrchol, sut i gael mynediad at y gwasanaethau hyn ac yn cael eu hannog i fanteisio arnynt, rydym yn argymhell bod awdurdodau lleol yn:</p> <p>A1 - Adolygu gwybodaeth gyhoeddus mewn trafodaeth â defnyddwyr gwasanaeth a gofawyr i sicrhau ei bod yn glir, yn gryno ac yn esbonio'n llawn yr hyn y mae angen iddynt ei wybod am Daliadau Uniongyrchol.</p> <p>A2 - Ymgymryd â gwaith hyrwyddo ychwanegol i annog pobl i fanteisio ar Daliadau Uniongyrchol.</p> <p>A3 - Sicrhau bod gwasanaethau eiriolaeth yn cael eu hystyried ar y pwynt cyswllt cyntaf i roi cyngor annibynnol ar Daliadau Uniongyrchol i ddefnyddwyr gwasanaethau a gofawyr.</p> <p>Yn Rhan 1 rydym yn nodi pwysigrwydd y sgwrs 'Beth sy'n Bwysig' a phwysigrwydd gweithwyr cymdeithasol i helpu pobl i wneud dewisiadau gwybodus ar Daliadau Uniongyrchol (paragraffau 1.8 i 1.13). Er mwyn sicrhau bod Taliadau Uniongyrchol yn cael eu cynnig yn gyson, rydym yn argymhell bod awdurdodau lleol yn:</p> <p>A4 - Sicrhau bod gwybodaeth am Daliadau Uniongyrchol ar gael wrth ddrws ffrynt gofal cymdeithasol ac yn cael ei chynnwys yn y drafodaeth gychwynnol ar yr opsiynau gofal sydd ar gael i ddefnyddwyr gwasanaeth a gofawyr.</p> <p>A5 - Darparu hyfforddiant i weithwyr cymdeithasol ar Daliadau Uniongyrchol i sicrhau eu bod yn deall eu potensial yn llawn ac yn teimlo'n hyderus yn ei hyrwyddo i ddefnyddwyr gwasanaeth a gofawyr.</p> <p>Yn Rhan 2 rydym yn amlygu rôl ganolog Cynorthwyyr Personol wrth helpu defnyddwyr gwasanaeth a gofawyr i gael y canlyniadau cadarnhaol gorau o'u defnydd o Daliadau Uniongyrchol (paragraffau 2.2 i 2.7). Er mwyn sicrhau bod digon o gapasiti Cynorthwyyr Personol, rydym yn argymhell bod awdurdodau lleol drwy Fforwm Taliadau Uniongyrchol awdurdodau lleol Cymru Gyfan a Gofal Cymdeithasol Cymru yn:</p> <p>A6 - Cydweithio i ddatblygu Cynllun Recriwtio a Chadw ar y cyd ar gyfer Cynorthwyyr Personol.</p>	<p>A1. Adolygiad ar y gweill o bolisi, deunydd canllaw, a gwefan.</p> <p>A2. Codi ymwybyddiaeth gweithwyr cymdeithasol trwy sesiynau hyfforddi a chynhadledd staff. Ceisio adborth gan y rhai ar Daliadau Uniongyrchol a'r rhai a wrthodwyd/a stopiwyd.</p> <p>A3. Opsiynau eiriolaeth ar gael i holl ddefnyddwyr y Gwasanaeth Taliadau Uniongyrchol a Gofawyr, gan hyrwyddo ymagwedd a arweinir gan Ddefnyddwyr Gwasanaeth. Mae defnyddwyr gwasanaeth a gofawyr yn cael y cyfle i ddewis darparwr addas sy'n adlewyrchu eu hanghenion</p> <p>A4. Unwaith y bydd angen gofal wedi'i bennu, cynhelir sgwrs am opsiynau. Uno Teulu Môn a SPOA i sicrhau bod cyngor cyson yn cael ei ddarparu ar opsiynau gofal. Rhaglen waith wedi'i datblygu.</p> <p>A5. Tîm Taliadau Uniongyrchol i gydlynu hyfforddiant i wasanaethau gofal cymdeithasol. Fel uchod – rhaglen waith wedi'i datblygu.</p> <p>A6. Mae NWAAA yn cynnal cronfa ddata Cynorthwyyr Personol a rôl Swyddog Adolygu a Datblygu Taliadau Uniongyrchol newydd a grëwyd ym mis Mai 2022 i helpu i lenwi swyddi gwag Cynorthwyyr Personol.</p> <p>A7. Polisi yn cael ei adolygu ar hyn o bryd.</p> <p>A8. Amh</p> <p>A9. Mae swyddogion yn mynychu grwpiau rhanbarthol a Chymru gyfan ac yn bwydo i mewn i ddatblygiadau ac yn chwarae rhan mewn trafodaethau.</p> <p>A10. Aros am arweiniad gan Lywodraeth Cymru ynghylch gwybodaeth perfformiad i'w chyhoeddi mor gyson ag Awdurdodau Lleol eraill.</p> <p>Cerdyn sgorio Perfformiad Lleol wedi'i greu. Bydd yn cael ei addasu unwaith y bydd cyngor LIC wedi'i dderbyn, os oes angen.</p> <p>Bydd mesurau perfformiad ystadegol lleol yn cael eu hystyried yn y cyfamser, e.e. adolygu cynlluniau gofal yn cael eu cwblhau'n flynyddol.</p>

	<p>Yn Rhan 2 rydym yn tynnu sylw at y ffaith, er bod awdurdodau lleol yn cydnabod gwerth Taliadau Uniongyrchol o ran cefnogi annibyniaeth a gwella llesiant, mae'r gwahaniaethau o ran dull gweithredu, safonau a'r swm a delir yn golygu bod pobl ag anghenion tebyg yn cael lefelau gwahanol o wasanaeth (paragraffau 2.9 i 2.18 a 2.23 i 2.27). Er mwyn sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu darparu'n deg ac yn deg, rydym yn argymhell bod awdurdodau lleol a Llywodraeth Cymru:</p> <p>A7 - Egluro disgwyliadau polisi mewn iaith syml a hygyrch a nodi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yr hyn y gall Taliadau Uniongyrchol dalu amdano. • sut mae prosesau ymgeisio ac asesu, amserlenni a phrosesau adolygu yn gweithio. • sut y bydd monitro taliadau unigol a'r gwaith papur sydd ei angen i ddilysu taliadau yn gweithio. • sut y bydd arian nas defnyddiwyd yn cael ei drin ac a ellir ei fancio; a • sut i weinyddu a rheoli cyllidebau cyfun. <p>Dylid adolygu gwybodaeth gyhoeddus yn rheolaidd (bob dwy flynedd o leiaf) i sicrhau ei bod yn gweithio'n effeithiol ac yn parhau'n berthnasol.</p> <p>Yn Rhan 2 rydym yn amlygu anawsterau yn y rhyngwyneb rhwng gofal iechyd parhaus y GIG a Thaliadau Uniongyrchol ac yn nodi nad yw arferion presennol yn cefnogi defnyddwyr gwasanaeth a gofalwyr i arfer llais, dewis a rheolaeth (paragraffau 2.28 i 2.31). Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru:</p> <p>A8 - Sicrhau bod gan bobl sy'n derbyn gofal iechyd parhaus y GIG a Thaliadau Uniongyrchol fwy o lais, dewis a rheolaeth wrth wneud penderfyniadau.</p> <p>Yn Rhan 3 nodwn ei bod yn bwysig cael y dangosyddion perfformiad cywir ac adrodd yn rheolaidd ar berfformiad yn erbyn y rhain er mwyn i awdurdodau lleol reoli perfformiad gweithredol, nodi meysydd i'w gwella a gwerthuso effaith gadarnhaol gwasanaethau (paragraffau 3.8 i 3.10). Er mwyn rheoli perfformiad yn effeithiol a gallu barnu effaith a gwerth am arian Taliadau Uniongyrchol, rydym yn argymhell bod awdurdodau lleol a Llywodraeth Cymru yn:</p> <p>A9 - Cydweithio i sefydlu system i werthuso Taliadau Uniongyrchol yn llawn sy'n cynnwys pob elfen o'r broses – gwybodaeth, hyrwyddo, asesu, rheoli a gwerthuso'r effaith ar les ac annibyniaeth.</p> <p>A10 - Cyhoeddi gwybodaeth perfformiad yn flynyddol ar gyfer pob elfen o Taliadau Uniongyrchol er mwyn galluogi golwg system gyfan ar gyflawni ac effaith er mwyn cefnogi gwelliant.</p>	
<p>Cyngor Sir Ynys Mon – Llamu Ymlaen</p>	<p>Gweledigaeth, strategaethau, cynlluniau cyflawni a'r egwyddor datblygu cynaliadwy</p> <p>A1 - Mae angen i'r Cyngor ddangos bod yr egwyddor datblygu cynaliadwy wrth galon ei ystyriaethau, gan wreiddio'r gwersi a ddysgwyd o'r pandemig, gan ei fod yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datblygu gweledigaeth y Cyngor ar gyfer siâp a maint ei asedau tir ac adeiladau a'i weithlu yn y tymor byr, canolig a hir. • datblygu strategaeth asedau sy'n dangos ystyriaeth o'r egwyddor datblygu cynaliadwy ac sydd wedi'i hintegreiddio'n llawn â blaenoriaethau allweddol megis y rhaglenni Moderneiddio a Carbon Sero Net; • diweddarau'r strategaeth gweithlu i ddangos bod yr egwyddor datblygu cynaliadwy yn cael ei chymhwyso a'i bod wedi'i hintegreiddio'n llawn â blaenoriaethau allweddol megis y rhaglenni Moderneiddio a Carbon Sero Net; a • datblygu cynlluniau cyflawni wedi'u costio <p>Data a meincnodi</p> <p>A2 - Datblygu'r defnydd o ddata a meincnodi i lywio cynllunio, pennu cyllidebau, a monitro ac asesu llwyddiant hirdymor ei fentrau asedau a'r gweithlu.</p>	<p>Asedau: Mae'r Gwasanaeth yn y broses o ddatblygu cynllun rheoli asedau corfforaethol newydd, i ddarparu, cynnal a rheoli adeiladau a lleoedd y gallwn fod yn falch ohonynt. Cynllun 10 mlynedd yn nodi ein nodau i reoli ein hasedau mewn ffordd gynaliadwy, gan gyfrannu at gyflawni nod sero net y Cyngor tra hefyd yn sicrhau bod anghenion ein cymunedau yn cael eu diwallu i alluogi pobl i fod yn iach, ac i ffynnu.</p> <p>Byddwn yn anelu at wneud y mwyaf o gyfleoedd incwm a dod ag incwm ychwanegol i'w fuddsoddi, i ddiogelu a chynnal ein hasedau ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.</p> <p>Hefyd yn datblygu Cynllun Rheoli Mân-ddaliadau wedi'i ddiweddarau, sy'n nodi ein hamcanion i ddarparu ystâd mân-ddaliadau cynaliadwy addas i bwrpas, tra'n cyfrannu at gyflawni cynllun sero net y Cyngor.</p> <p>Byddwn yn adolygu ac yn mesur ein perfformiad yn rheolaidd, gan gymryd camau i fynd i'r afael â diffygion a heriau. Sefydlu grŵp eiddo strategol i fabwysiadu proses flaenoriaethu gyson a arweinir gan ddata a gwasanaeth.</p> <p>Gweithlu: Mae'r gwasanaeth yn y broses o adolygu ei strategaeth Gweithlu i ymgorffori'r egwyddor datblygu cynaliadwy a'r hyn a ddysgwyd o'r pandemig. Mae Strategaeth Cynllunio'r Gweithlu 2022-2025 i'w lansio gan osod gweledigaeth ar gyfer dyfodol y gweithlu. Byddwn yn parhau i ymgorffori</p>

		<p>blaenoriaethau allweddol lle bo'n briodol ac rydym yn gweithio gyda'r Rheolwr Net Zero i lunio modiwlau hyfforddi perthnasol.</p> <p>Rydym yn cynnal ymarfer meincnodi rheolaidd ac yn adrodd i gyrrff perthnasol i gymharu â chynghorau eraill. Byddwn yn parhau i wneud hyn ac rydym wrthi'n adolygu strategaethau meincnodi.</p>
<p>Adfywio Canol Trefi yng Nghymru</p>	<p>A1 - Nid yw ardrethi annomestig wedi'u hadolygu yn y blynyddoedd diwethaf, ac nid yw'r lefelau a godir yn adlewyrchu'r rhenti presennol a gyflawnir mewn llawer o ganol trefi. Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn adolygu Cyfraddau Annomestig i sicrhau bod y system yn adlewyrchu amodau canol y dref yn well pan ddaw'r gwyliau taliadau i ben ym mis Mawrth 2022.</p> <p>A2 - Mae codi tâl am barcio ceir, mynediad at drafndiaeth gyhoeddus a seilwaith trafndiaeth gwael yn effeithio'n andwyol ar lawer o fusnesau canol tref. Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn gweithio gydag awdurdodau lleol i adolygu'r heriau trafndiaeth sy'n wynebu canol trefi a chytuno ar y ffordd orau o fynd i'r afael â'r rhain.</p> <p>A3 - Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu a denu ychydig o dan £900 miliwn yn uniongyrchol drwy 13 o gynlluniau ariannu i helpu i adfywio canol trefi. Fodd bynnag, mae rhai agweddau ar reolaeth Llywodraeth Cymru o'r cyllid yn cael eu hystyried yn broblemus. Er mwyn sicrhau bod awdurdodau lleol yn gallu gwneud y mwyaf o effaith cyllid a mynd i'r afael â'r problemau anoddach a hirsefydlog a fyddai'n helpu i drawsnewid canol eu trefi, rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cydgrynhoi cyllid i leihau biwrocratiaeth drwy symleiddio prosesau ac amodau grant a chadw ceisiadau am wybodaeth a deunyddiau ategol mor isel â phosibl. • symud oddi wrth gylchoedd bidio blynyddol i ddyraniadau aml-flwyddyn; a • ail-gydbwysio buddsoddiad o gyfalaf i refeniw i helpu awdurdodau lleol i fynd i'r afael â chapasiti staff a phrinder sgiliau. <p>A4 Mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi hyfforddiant i bob un o'r 22 awdurdod lleol ar y ffordd orau o ddefnyddio pwerau gorfodi, cymorth ariannol ac adennill dyledion presennol, ond nid ydynt yn cael eu defnyddio'n gyson nac yn effeithiol i gefnogi adfywio. Rydym yn argymhell bod awdurdodau lleol yn cymryd camau priodol, gan ddefnyddio'r pwerau presennol a'r adnoddau sydd ar gael i gyflawni'r canlyniad gorau posibl i ganol trefi drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • defnyddio dulliau gorfodi amgen cyn defnyddio Gorchmynion Prynu Gorfodol fel y dewis olaf. • integreiddio strategaethau gorfodi â strategaethau adrannol ehangach ar draws timau tai, iechyd yr amgylchedd, cynllunio ac adfywio i wneud defnydd mwy effeithiol o sgiliau ac adnoddau presennol; a • sicrhau bod y gallu a'r arbenigedd cywir i ddefnyddio'r ystod lawn o bwerau, gan gydweithio â chynghorau eraill i gyflawni canlyniadau da. <p>A5 - Mae dull 'Canol Trefi yn Gyntaf' Llywodraeth Cymru yn ceisio rhoi iechyd canol trefi wrth wraidd y penderfyniadau a weir gan Lywodraeth Cymru, awdurdodau lleol, y sector cyhoeddus ehangach, busnesau a chymunedau. Mae hyn yn gofyn am lefel uchel o integreiddio rhwng fframweithiau polisi trawsbynciol a gwneud penderfyniadau i hyrwyddo canol trefi uwchlaw llawer o bethau eraill. Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn nodi sut y mae'n bwriadu cyflawni hyn yn ymarferol, ei disgwyliadau o bartneriaid a'r camau ymarferol y bydd yn eu cymryd i wireddu'r uchelgais hwn.</p> <p>A6 - Mae canol trefi yn newid, ac mae angen i awdurdodau lleol fod yn barod i dderbyn y newidiadau hyn a chynllunio i reoli'r sifftiau hyn. Rydym yn argymhell bod awdurdodau lleol yn defnyddio ein hofferyn adfywio i hunanasesu eu dulliau presennol o nodi lle mae angen iddynt wella eu gwaith ar adfywio canol trefi. (gellir cael mynediad at y teclyn yma).</p>	<p>A1 - Mae LIC wedi trefnu i restrau ardrethu newydd gael eu cyflwyno yng Nghymru o 1 Ebrill 2023, lle bydd gwerth ardrethol newydd yn cael ei neilltuo i bob eiddo annomestig yn seiliedig ar ei werth rhent blynyddol amcangyfrifedig ar 01.04.2021</p> <p>A2- Mae LIC yn gweithio gydag Awdurdodau Lleol ar faterion trafndiaeth ac yn darparu cyllid cysylltiedig e.e. mae CSYM yn derbyn cyllid ar gyfer gwelliannau i arosfannau bysiau canol tref a phwyntiau gwefru cerbydau trydan R3 - Mae LIC wedi cydgrynhoi ei chyllid canol tref o dan y brand 'Trawsnewid Trefi', wedi sicrhau dyraniadau aml-flwyddyn, a darparwyd peth cyllid refeniw cyfyngedig dros dro (yn ogystal â chyfalaf). Nid yw'r cyllid refeniw hwn gan Lywodraeth Cymru yn ddigon mawr nac yn ddigon hirdymor i fynd i'r afael â'r angen am gapasiti staff penodol yng nghanol trefi ALLau, ac mae CSYM yn ystyried yr opsiwn o geisio cyllid newydd o Gronfa Ffyniant Gyffredin y DU.</p> <p>A4 - Darparodd LIC ddau sesiwn hyfforddi gorfodi canol tref i swyddogion ac aelodau/uwch reolwyr CSYM, gyda nifer dda yn bresennol. Mae CSYM wedi paratoi cynllun gweithredu gorfodi eiddo gwag trawsadrannol yng nghanol y dref yn unol â chais Llywodraeth Cymru, ac mae'n mynd i'r afael â nifer o safleoedd problemus hirdymor, gan gynnwys sicrhau perchnogaeth (drwy negodi neu GPG) a chyllid i ailddatblygu Clwb Cymdeithasol Biwmares a Phlas Alltran ar gyfer defnydd tai. Mae capasiti staffio ar gyfer cynllunio a chyflawni prosiectau yn parhau i fod yn broblem.</p> <p>A5 - Mae LIC wedi gwneud nifer o gyhoeddiadau ynghylch yr angen i flaenoriaethu a chefnogi canol trefi ac mae'n rhoi canllawiau manwl i awdurdodau lleol ar sut i wneud hynny. Yn ddiweddar cyhoeddwyd canllawiau i ALLau ar baratoi Cynlluniau Creu Lle ar gyfer canol trefi ac mae CSYM yn y broses o ddrafftio'r rhain. Cynhaliodd CSYM arolwg o'i bum canol tref ym mis Mehefin 2022 i fapio a meintoli eiddo gwag neu unrhyw eiddo sy'n cael effaith andwyol ar edrychiad yr ardal er mwyn llywio'r gwaith hwn.</p> <p>A6 - Mae CSYM wedi cwblhau'r broses hunanasesu, a chyflwynwyd adroddiad ar hyn i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Chwefror 2022.</p>

<p>Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru – Adolygiad Cynnydd Bargaen Twf Gogledd Cymru</p>	<p>Cynigion ar gyfer gwella</p> <p>C1 - Dylai cynghorau Gogledd Cymru, drwy'r Bwrdd Uchelgais, ddatblygu strategaeth rheoli risg a datblygu cofrestr risg sy'n cynnwys ystyried risgiau newydd i brosiectau a gyflwynir gan amgylchiadau allanol megis Brexit, COVID-19 a phwysau eraill ar yr economi leol.</p> <p>C2 - Dylai cynghorau Gogledd Cymru, drwy'r Bwrdd Uchelgais, ehangu eu cysylltiadau â'r gymuned fusnes i gynyddu cyfleoedd i gefnogi cyflawni eu hamcanion.</p> <p>C3 - Sicrhau bod polisïau a gweithdrefnau'n adlewyrchu'r angen i gynnal tryloywder a gwerthoedd y sector cyhoeddus wrth wneud penderfyniadau wrth weithredu yn yr amgylchedd busnes cystadleuol a masnachol iawn.</p> <p>C4 - Sefydlu proses graffu ffurfiol ac amserol o'r Bwrdd Uchelgais i ddarparu tryloywder cyhoeddus ac sy'n rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r cynghorau sy'n noddi.</p> <p>C5 - Datblygu cytundebau sy'n nodi'n glir y cymorth a ddarperir i'r SRhP gan Gyngor Gwynedd megis llywodraethu, adnoddau dynol a chyllid.</p> <p>C6 - Wrth adolygu dichonoldeb prosiectau unigol, diffiniwch sut mae pob un yn cyfrannu at gyflawni saith Nod Llesiant Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.</p>	<p>C1 - Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi datblygu eu cofrestrau risg eu hunain ar y prosiectau y mae'n gyfrifol am eu cyflawni. Trwy'r Byrddau Prosiect, mae'r cynghorau'n bwydo i mewn i'r AP.</p> <p>C2 - Lle mae capasiti ac adnoddau'n caniatáu, mae'r cynghorau'n parhau i feithrin perthnasoedd â'r gymuned fusnes yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol drwy bartneriaid/rhanddeiliaid</p> <p>C3 - Mae Byrddau Prosiect wedi'u sefydlu i herio'r prosiectau a sicrhau eu bod yn adlewyrchu'r angen i gynnal tryloywder wrth wneud penderfyniadau ac mae cyfleoedd hefyd i graffu ymhellach drwy Arweinwyr Cynghorau a sesiynau gyda chynghorau unigol.</p> <p>C4 - Gweler uchod</p> <p>C5 - Mae hwn wedi'i nodi a'i gytuno ar draws yr holl gynghorau yn y cytundeb GA2 gyda'r Bwrdd Uchelgais</p> <p>P6 - Ymdrinnir â'r agwedd hon fel rhan o'r Achosion Busnes Amlinellol a Llawn sy'n cael eu cwblhau gan y PMO fel rhan o gamau amrywiol y prosiect</p>
<p>Cyngor Sir Ynys Mon – Cynllunio'r Gweithlu</p>	<p>Gweithredu cynllun y gweithlu</p> <p>A1 - Mae angen i'r Cyngor sicrhau bod cynlluniau gweithlu adrannol yn cael eu ffurfioli, eu mabwysiadu a'u gweithredu ar draws yr holl wasanaethau. Sicrwydd bod Cynlluniau Gweithlu yn ddogfennau byw</p> <p>A2 - Rhaid i'r Cyngor ddylunio a gwreiddio prosesau gwerthuso clir, gyda mesurau perfformiad, ym mhob un o bum cam y broses er mwyn sicrhau ei hun ei fod yn ystyried ac yn ymateb yn rhagweithiol i faterion cynllunio'r gweithlu a galw am wasanaethau yn briodol a thrwy hynny reoli risgiau ei weithlu yn effeithiol.</p>	<p>Rydym yn y broses o lansio cynllun gweithlu 2022-2025 sydd â'r nod o adlewyrchu'r 5 ffordd o weithio ac sy'n rhoi arweiniad i Benaethiaid Gwasanaeth a Rheolwyr Gwasanaeth i sicrhau bod eu hadolygiadau o'r gweithlu yn cynnwys agweddau megis gwersi a ddysgwyd o'r pandemig, ynghyd ag ystyried a dadansoddi unrhyw ddata gwerthfawr sydd ar gael i'w gwasanaeth. Mae Swyddogion AD y Gwasanaeth yn parhau i gynnal cyfarfodydd rheolaidd gyda Phenaeithiaid Gwasanaeth i drafod eu cynllun gweithlu, sy'n cynnwys trafodaethau ar risgiau a galwadau posibl o fewn y gwasanaeth.</p>
<p>Cyngor Sir Ynys Mon – Asesiad Cynaliadwyed d Ariannol</p>	<p>Strategaeth Rheoli Asedau</p> <p>A1 Mae angen diweddarau a chymeradwyo Cynllun Rheoli Asedau'r Cyngor.</p>	<p>Mae'r Gwasanaeth yn y broses o ddatblygu cynllun rheoli asedau corfforaethol newydd. Cynllun 10 mlynedd yn nodi ein nodau i reoli ein hasedau mewn ffordd gynaliadwy, gan gyfrannu at gyflawni nod sero net y Cyngor tra hefyd yn sicrhau bod anghenion ein cymunedau yn cael eu diwallu.</p>

Rydym yn cynnig dileu'r adroddiadau ac argymhellion canlynol:

Enw'r Adroddiad	Argymhellion / Cyfleoedd	Ymateb Cyngor Ynys Môn	Cynnigion
Caffael a Chyflenwi Cyfarpar Diogelu Personol ar gyfer Pandemig COVID-19	<p>Parodrwydd ar gyfer clefydau pandemig yn y dyfodol</p> <p>A1 Fel rhan o ddull gwersi-a-ddysgwyd ehangach, dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda gwledydd eraill y DU lle y bo'n bosibl i ddiweddarau cynlluniau i gadw pentwr ar gyfer pandemig i sicrhau ei fod yn ddigon hyblyg i ateb galwadau pandemig a allai ddeillio o wahanol fathau o feirysau.</p> <p>A2 Wrth ddiweddarau ei chynlluniau ei hun ar gyfer ymateb i bandemig yn y dyfodol, dylai Llywodraeth Cymru gydweithio gyda chyrrff cyhoeddus eraill i ddiffinio set o drefniadau llywodraethu ar draws y sector cyhoeddus ar gyfer cynllunio, caffael a chyflenwi Cyfarpar Diogelu Personol fel nad oes angen datblygu'r rhain o'r dechrau un.</p> <p>A3 Dylai'r Cydwasanaethau weithio gyda'r GIG a chyrrff y sector gofal cymdeithasol i gynnal system gwybodaeth reoli gyfoes ar gyfer stoc sy'n darparu data amserol ar stociau lleol a chenedlaethol o Gyfarpar Diogelu Personol y gellir tynnu arnynt yn gyflym mewn pandemig yn y dyfodol i gefnogi amcanestyniadau o'r galw ac argaeledd yn ogystal â darparu ffynhonnell wybodaeth gadarn ar gyfer briffio rhanddeiliaid.</p>	<p>Ar ddechrau'r pandemig, nid oedd gan CSYM gyflenwad digonol o gyfarpar diogelu personol (PPE) ar gyfer Covid ac nid oedd ganddo gyfleusterau storio a dosbarthu. Llwyddodd y Cyngor i ddyfeisio canllawiau perthnasol i ddelio â phrinder cenedlaethol ar ddechrau'r pandemig, datblygu tîm PPE, sefydlu storfa a rheoli stoc i sicrhau bod staff a lleoliadau gofal yn derbyn cyflenwad rheolaidd a digonol o PPE. Roedd y gwaith wedi'i drefnu'n dda ac roedd yna gyswllt rheolaidd â LIC. Derbyniwyd cyflenwadau rheolaidd ganddynt, a gwelwyd gwaith da ar draws yr Awdurdod.</p> <p>Roedd y Storfa Fenthyca Gymunedol a Chludiant Cymunedol Môn yn amhriadiwy a dylid eu cynnwys mewn unrhyw bolisi cynllunio argyfwng Corfforaethol yn y dyfodol. Roedd y pandemig wedi gorfodi Awdurdodau Lleol i symleiddio'r broses gwneud penderfyniadau ac i wneud y llinellau cyfathrebu yn fyrrach ac roedd hynny wedi caniatáu i reolaeth weithredol weithio'n iawn.</p> <p>Hefyd, sefydlodd y Cyngor drefniant cydweithio yn gysylltiedig â monitro aer a datblygu gwybodaeth gyda meddyg lleol cyn i'r llywodraeth gyhoeddi canllawiau. Yn yr un modd, mae'r Cyngor yn edrych ar buryddion aer ar hyn o bryd ac mae'n ymddangos ei fod ychydig ar y blaen i ganllawiau a gyhoeddwyd gan y llywodraeth.</p> <p>Ar gyfer gweddill y pandemig covid, byddem yn gwerthfawrogi ymchwil pellach a pholisi clir/canllawiau ar fasgliau/masgliau clir.</p>	<p>Nid oes unrhyw ofynion i gyflenwi staff gyda PPE ac nid oes angen i fonitro'r argymhellion hyn.</p> <p>Fodd bynnag, bydd y canfyddiadau sy'n ymwneud ag Awdurdodau Lleol yn cael eu gweithredu fel rhan o wersi a ddysgir yn y dyfodol os bydd angen.</p> <p>Cynnig dileu</p>
Profi, Orlhain, Diogelu yng Nghymru: Trosolwg o'r Cynnydd Hyd Yma	<p>Yn ogystal â gwneud sylwadau am gyflawni'r rhaglen POD hyd at a chan gynnwys ym mis Rhagfyr 2020, mae'r adroddiad yn nodi rhai heriau a chyfleoedd a fydd yn dod i'r amlwg fel rhan o'r frwydr barhaus i reoli COVID-19.</p> <p>Negeseuon allweddol:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wrth gyflawni'r rhaglen POD gwelwyd gwahanol rannau o'r sector cyhoeddus a'r trydydd sector yng Nghymru'n cydweithio'n dda, mewn partneriaethau cryf ac effeithiol, i fynd ati'n gyflym i greu rhaglen o weithgareddau sy'n gwneud cyfraniad pwysig at reoli COVID-19 yng Nghymru. Mae gan gyfluniad y system POD yng Nghymru nifer o gryfderau, gan gyfuno goruchwyliaeth ac arbenigedd technegol cenedlaethol â pherchnogaeth leol a rhanbarthol ar y rhaglen, a'r gallu i ddefnyddio gwybodaeth a chudd-wybodaeth leol i lunio ymatebion. Mae trefniadau ar gyfer profi ac olrhain cysylltiadau wedi esblygu wrth i'r pandemig ddatblygu. Ond mae cynnal y perfformiad gofynnol yn y meysydd hyn wedi profi'n her yn wyneb galw cynyddol. Mae POD yn rhan hollbwysig o ddull llywodraeth Cymru ond nid dyma'r unig ffordd y mae wedi bod yn ceisio atal y feirws rhag ymledu. Er gwaethaf gweithgarwch profi ac olrhain cynyddol, mae'r feirws wedi parhau i ymledu. Yng Nghymru, 	<ul style="list-style-type: none"> Cael gwybodaeth well i wella effeithlonrwydd ac arfarnu effaith Profi, Orlhain, Diogelu <ul style="list-style-type: none"> Roedd defnyddio Power BI yn golygu bod data rhanbarthol wedi'i ddiweddarau'n rheolaidd ar effaith covid ar gael i alluogi timau i arfarnu eu hardaloedd awdurdod lleol ac i wneud cymariaethau â rhanbarthau eraill ledled Cymru neu'r rhanbarth. Sefydlwyd tîm mewnol i fonitro data lechyd Cyhoeddus Cymru a BIPBC ochr yn ochr â data Profi, Orlhain a Diogelu lleol i nodi tueddiadau ac i ddyrannu adnoddau Sicrhau fod gweithgareddau profi yn addas i bwrpas a'u bod yn cwrdd â'r galw cynyddol <ul style="list-style-type: none"> Sefydlu perthynas waith agos a chadarnhaol rhwng CSYM a BIPBC i sicrhau bod cyfleusterau profi ar gael ar Ynys Môn Safleoedd profi dros dro wedi eu lleoli yn y 4 prif dref, yn cynnwys Amlwch, Caergybi, Llanfairpwll a Llangefni, ar sail cylchdro Dyrannwyd adnoddau i ardaloedd lle cafwyd clwstwr o achosion neu lle'r oedd niferoedd yn cynyddu Sefydlwyd safleoedd profi ychwanegol pan oedd angen er mwyn cynyddu capasiti ar yr ynys Rhodddwyd cyfleusterau profi ychwanegol ar waith mewn ardaloedd lle cafwyd achosion sylweddol, roedd hyn yn cynnwys dosbarthu profion, manau casglu profion LFD, safleoedd profion LFD a safleoedd profion PCR Canolfannau casglu profion LFD mewn canolfannau hamdden 	<p>Daeth Profi, Orlhain, Diogelu (TTP) Ynys Môn i ben ar 30 Mehefin 2022. Mae tua 5% o'r staff wedi bod yn rhan o'r TTP Rhanbarthol dan reolaeth Cyngor Sir y Fflint. Ni chynhelir unrhyw adroddiadau uniongyrchol / rheolaidd ac fe'n harweinir i gredu y bydd y swyddogaeth lai hwn yn dod i ben ym mis Rhagfyr 2022.</p> <p>Cynnig dileu</p>

Enw'r Adroddiad	Argymhellion / Cyfleoedd	Ymateb Cyngor Ynys Môn	Cynnigion
	<p>fel mewn rhannau eraill o'r DU ac yn rhyngwladol, bu angen ategu gweithgarwch profi ac olrhain â chyfyngiadau symud lleol a chenedlaethol mwyfwy caeth mewn ymgais i leihau cyfraddau trosglwyddo.</p> <p>Heriau a chyfleoedd allweddol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bod â gwybodaeth well i wella effeithlonrwydd a gwerthuso effaith POD • Sicrhau bod gweithgareddau profi'n addas ar gyfer y diben ac yn ateb y galw cynyddol • Creu gweithlu medrus a gwydn i gyflawni DOP • Dylanwadu ar y cyhoedd i ddilyn canllawiau a gofynion diogelu iechyd y cyhoedd • Cymhwysu'r gwersi o'r rhaglen POD i raglenni eraill a ffyrdd o weithio yn y dyfodol 	<ul style="list-style-type: none"> - Dosbarthu profion LFD mewn ysgolion ar gyfer staff a disgyblion o oedran priodol • Creu gweithlu medrus, gwydn i ddarparu gwasanaeth Profi, Olrhain a Diogelu <ul style="list-style-type: none"> - Disgrifiad swydd rhanbarthol i sicrhau ymgynghorwyr ac olrheinwyr addas a phrofiadol - Ymgyrchoedd recriwtio ar lefel rhanbarthol a lleol drwy gydol y flwyddyn i sicrhau bod nifer cyson o staff medrus wedi'u penodi - Rhaglen hyfforddi gynhwysfawr ar gyfer staff newydd yn cynnwys cysgodi, cyfarfodydd tîm a chwarae rôl - Datblygiad parhaus trwy sesiynau hyfforddi ar gyfer yr holl staff i sicrhau cysondeb • Dylanwadu ar y cyhoedd i ddilyn canllawiau a gofynion iechyd cyhoeddus <ul style="list-style-type: none"> - Sefydlwyd tîm cyfathrebu mewnol a oedd yn cynnwys gwarchod y cyhoedd, addysg, tîm dadansoddi data a Profi, Olrhain a Diogelu i rannu gwybodaeth berthnasol â'r cyhoedd trwy'r cyfryngau cymdeithasol, y wefan gorfforaethol a negeseuon e-bost mewnol i staff. - Ynys Môn oedd yr awdurdod lleol cyntaf yn y rhanbarth i ddefnyddio technoleg map i nodi lleoliadau achosion positif ar draws yr ynys er mwyn codi ymwybyddiaeth am y niferoedd cynyddol, ac roedd gwybodaeth a chynghor lleol yn cael ei ddefnyddio i gyd-fynd â hyn hefyd - Rhoddodd Arweinydd y Cyngor gyfweiliadau dros y ffôn, ar y teledu, ar y radio ac i bapurau newydd i godi ymwybyddiaeth am wybodaeth leol a chenedlaethol - Darlledwyd diweddariadau wythnosol ar radio Môn FM ar y sefyllfa ddiweddaraf ar draws Ynys Môn - Cyfarfodydd rheolaidd gyda'n darparwyr allanol i rannu gwybodaeth a thueddiadau ac yna roeddent yn helpu i rannu'r negeseuon â'r cyhoedd • Defnyddio'r hyn a ddysgwyd o'r rhaglen Profi, Olrhain a Diogelu mewn rhaglenni eraill a ffyrdd o weithio yn y dyfodol <ul style="list-style-type: none"> - Mae'r cyngor yn datblygu ac yn dysgu'n barhaus o newidiadau i raglenni, prosiectau a pholisi - Mae cofnodion 'gwersi a ddysgwyd' yn cael eu creu yn dilyn digwyddiadau mawr ac fe'u defnyddiwyd i gefnogi awdurdodau lleol eraill wrth ddelio gyda digwyddiadau tebyg. - Sefydlwyd cyfarfodydd rheolaidd gyda thimau rhanbarthol a oedd yn cynnwys cynrychiolwyr o awdurdodau lleol, BIPBC, Iechyd Cyhoeddus Cymru i rannu materion/risgiau neu bryderon a thrafod ffordd ymlaen a chynnig/cytuno ar newidiadau <p>Cyfarfod wythnosol gyda'r Dirprwy Brif Weithredwr yn Cadeirio gyda</p>	

Enw'r Adroddiad	Argymhellion / Cyfleoedd	Ymateb Cyngor Ynys Môn	Cynnigion
		chynrychiolwyr o BIPBC, ICC, addysg, Heddlu Gogledd Cymru, y Gwasanaethau Cymdeithasol, Profi, y gwasanaeth ambiwlans i gynllunio, paratoi a dysgu.	
Rheolaeth ariannol a llywodraethu - Cyngorau tref a chymuned 2018-19	<p>- Mae cyngorau cymuned yn rheoli mwy o arian ond mae cyfle i adolygu gwasanaethau a chyllidebau</p> <p>- Dim ond 66% o gynghorau a gydymffurfiodd â'r terfyn amser statudol ar gyfer cyhoeddi cyfrifon Archwiliedig</p> <p>- Mae nifer yr archwiliadau â barn amodol wedi cwmpo ond mae'r nifer cyfredol, sef 218 o gynghorau, yn rhy uchel o hyd</p> <p>- Fe arweiniodd problemau arwyddocaol at gyhoeddi adroddiadau er budd y cyhoedd ar 12 o gynghorau</p> <p>- Archwiliad 2019-20 yw'r archwiliad olaf dan y trefniadau presennol a gofynnir am farn cynghorau ynglŷn â'r newidiadau arfaethedig</p>	Nid oes gan y Cyngor unrhyw gyfrifoldeb dros gyllid Cyngorau Cymuned nac am roi unrhyw un o'r argymhellion yn yr adroddiad ar waith.	<p>Mae ymateb yr Awdurdod yn dderbyniol o dan yr amgylchiadau presennol</p> <p>A Cynnig dileu</p>
Papur Trafod: Chwe thema er mwyn helpu i wneud craffu yn 'Barod at y Dyfodol'	<p>Mae angen egluro rolau a chyfrifoldebau mewn rhai cynghorau o hyd, ac mae hyn yn hanfodol er mwyn craffu'n llwyddiannus</p> <p>Dylai cynghorau ystyried a oes gan yr aelodau etholedig a'r swyddogion ddealltwriaeth gadarn o'r rolau a'r cyfrifoldebau. A beth mae hyn yn ei olygu o safbwynt y ffordd y caiff cefnogaeth a swyddogaethau craffu eu strwythuro; a sut caiff gweithgareddau craffu eu cynllunio a'u cynnal.</p> <p>Mae llawer o gynghorau yn dal i gynabod yr angen i wella'r trefniadau ymgysylltu â'r cyhoedd wrth graffu, ond mewn nifer o gynghorau, bydd hyn yn gofyn am newid sylweddol yn yr ymarfer craffu</p> <p>Yng ngoleuni'r heriau presennol ac i'r dyfodol, mae gan gynghorau gyfle i ailwerthuso'r hyn y maent yn ceisio'i gyflawni o ran ymgysylltu â'r cyhoedd. Byddai mynd ati i ailfeddwl yn gyfan gwbl ynglŷn â'r ffordd y maent yn cynllunio ac yn cynnal gweithgareddau craffu yn helpu i gyflawni hyn. Fel rhan o hyn gallent ystyried:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diffinio'n glir eu huchelgeisiau i geisio ymgysylltu â'r cyhoedd wrth drosolygu a chraffu; • sut gall gwell technoleg eu helpu i ymgysylltu'n rhwyddach ac yn fwy costeffeithiol; • a yw'r ffordd y mae swyddogaethau craffu yn 'gweithredu' yn ffafriol i ymgysylltu'n rhagweithiol â'r cyhoedd a chynnwys rhanddeiliaid eraill; ac • a ydynt yn meddu ar y gefnogaeth briodol o ran swyddogion sydd â'r wybodaeth, y sgiliau a'r profiad iawn yn ogystal â rhaglen o hyfforddiant, datblygu a chefnogaeth TGCh i aelodau fel bod y 	<p>Cadarnhau rolau a chyfrifoldebau</p> <p>Datblygodd yr Awdurdod weledigaeth a strategaeth ar gyfer Sgriwtini y cytunodd y Pwyllgor Gwaith, Cadeiryddion / Is-gadeiryddion Sgriwtini a'r UDA arni. Mae'n diffinio rôl a swyddogaeth glir ar gyfer Sgriwtini a'r hyn y dylai ei gyflawni ac mae hefyd yn gosod y cyd-destun yn y tymor byr a'r tymor canolig. Cynhelir cyfarfodydd misol o'r Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion sgriwtini i gynllunio/blaenoriaethu/cydllynu a rheoli rhaglenni gwaith y ddau Bwyllgor Sgriwtini Sefydlog gan sicrhau aliniad gyda blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith. Yn ogystal, mae 3 Panel Sgriwtini penodol yn rhan o drefniadau sgriwtini ac maent yn rhoi cyfle i ddatblygu dyfnder o wybodaeth mewn perthynas â rheolaeth ariannol/gwella ysgolion a materion gwasanaethau cymdeithasol. Hefyd, mae'r Cyngor yn trefnu sesiynau briffio misol ar faterion strategol a gweithredol allweddol fel rhan drefniadau llywodraethiant corfforaethol.</p> <p>Mae adroddiadau blynyddol yn cael eu paratoi a'u cyflwyno i'r Cyngor Llawn ar waith y ddau Bwyllgor Sgriwtini a'r 3 Phanel Sgriwtini. Mae hyn yn cynnwys hunanarfarniad gan Aelodau Sgriwtini. (canlyniad disgwylidig: dull Sgriwtini "Cyngor cyfan")</p> <p>Ymgysylltiad Cyhoeddus mewn Sgriwtini</p> <p>Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn annog y cyhoedd i gyfranogi lle bynnag y bo'n bosib ac mae cyfle i'r cyhoedd siarad ar faterion agenda mewn cyfarfodydd Pwyllgorau Sgriwtini. I'r perwyl hwn, mae protocol siarad cyhoeddus ar waith ar gyfer Pwyllgorau Sgriwtini a'i fwriad yw bod yn gyfrwng i sicrhau y clywir lleisiau pobl a chymunedau lleol ar Ynys Môn fel rhan o'r broses</p>	<p>Ar ôl adolygu'r archwiliad, teimlaf fod digon o dystiolaeth i'w ddileu</p> <p>Sylwch ar rai sylwadau isod.</p> <p>Mae strwythur y Gwasanaethau Democraidd yn cynnwys swyddogion sydd â'r wybodaeth, y sgiliau a'r profiad cywir i gefnogi Aelodau Sgriwtini i greu'r amodau ar gyfer craffu effeithiol gan Aelodau.</p> <p>Mae dull system gyfan o graffu gan yr Awdurdod. Mae Sesiynau Briffio Misol yr Aelodau yn fforwm ar gyfer craffu anffurfiol a rhannu gwybodaeth. Mae'r strwythur hefyd yn cynnwys 3 phanel sgriwtini sy'n adrodd i'r rhiant-bwyllgorau sgriwtini. Mae gan y paneli hyn flaen raglenni gwaith ac maent yn cymhwyso ystod o wahanol ddulliau craffu.</p> <p>Cynnig dileu</p>

Enw'r Adroddiad	Argymhellion / Cyfleoedd	Ymateb Cyngor Ynys Môn	Cynnigion
	<p>swyddogaethau craffu yn gallu ymgysylltu'n briodol ac yn rhagweithiol â'r cyhoedd.</p> <p>Dylai Cyngorau fyfrio ar ba mor drylwyr y maent yn blaenoriaethu ac yna'n cynllunio gweithgareddau craffu i wella eu heffaith</p> <p>Dylai cyngorau ystyried a yw'r ffordd y caiff gweithgareddau craffu eu cynllunio a'u cynnal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yn cael ei blaenoriaethu'n ddigon dda, gan ystyried faint o amser ac anoddau y bydd eu hangen o bosibl i graffu ar destunau'n 'briodol', ar sail methodoleg briodol ac, felly, y goblygiadau o ran faint o eitemau y gall pwyllgorau eu hystyried yn briodol; • yn rhoi ystyriaeth briodol i'r dewisiadau a'r dulliau y gellid eu defnyddio i graffu ar bob testun, yn hytrach nag ar rai testunau yn unig; • yn cyd-fynd â rolau a chanlyniadau arfaethedig y swyddogaeth graffu, a bod y testunau a'r methodolegau a ddewisir yn cael eu dylunio i gyflawni yn erbyn y rhain, yn hytrach na throï'n 'ddiofyn' at ystyried y rhan fwyaf o eitemau yn y pwyllgor llawn ar ffurf adroddiadau swyddogion; ac • yn mynd ati i ystyried sut gellid defnyddio egin-dechnolegau i wella'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer craffu, i hysbysu'r broses o ddewis testunau wrth lunio'r rhaglen waith, a chanfyddiadau ac argymhellion y gwaith craffu. <p>Mae'n bosibl y bydd angen dull gweithredu gwahanol i gefnogi aelodau'r pwyllgor craffu i ymateb i heriau heddiw ac i'r dyfodol</p> <p>Dylai cyngorau ystyried:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beth mae eu swyddogaethau craffu yn ceisio'i gyflawni, ac a fydd y trefniadau cefnogaeth swyddogion presennol a'r cyfleoedd hyfforddi a datblygu yn eu helpu i gyflawni hyn; • a oes angen gwella sgiliau swyddogion sy'n gweithio i gefnogi'r pwyllgor craffu; • gweithio'n fwy effeithio â rhannau eraill y cyngor a/neu sefydliadau eraill i wella'r dewis o sgiliau a gwybodaeth sydd ar gael i gefnogi'r pwyllgor craffu; ac • ail-ddylunio'r rhaglenni hyfforddi a datblygu ar gyfer aelodau'r pwyllgor craffu. <p>Gwerthuso effeithiolrwydd swyddogaethau craffu</p> <p>Ac ystyried rhai o'n sylwadau uchod sy'n awgrymu bod rolau yn dal i fod yn aneglur, ac y ceir dull 'traddodiadol' o ddewis testunau craffu mewn llawer o gynghorau, gallai cynnal adolygiadau rheolaidd o effeithiolrwydd y trefniadau y gweithredir arnynt yn ddiweddarach fod yn un ffordd allweddol o roi sylw i rai o'r problemau hyn sydd i'w gweld ers tro byd.</p> <p>Dylai Llywodraeth Cymru a'r cyngorau ystyried goblygiadau'r themâu uchod ar drefniadau llywodraethu cynghorau a phartneriaethau</p> <p>Dylai Cyngorau a Llywodraeth Cymru fyfrio ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • i ba raddau y gallant ddibynnu ar swyddogaethau craffu awdurdodau lleol ar eu ffurf bresennol; a 	<p>gwneud penderfyniadau.</p> <p>(deilliannau disgwylidig: gwella ymgysylltu cyhoeddus yn ein gwaith sgrwtini, sylfaen gref ar gyfer gwella deilliannau ar gyfer dinasyddion, gwell penderfyniadau a gwella ansawdd ymgysylltu democrataidd, galluogi lleisiau pobl leol a chymunedau i gael eu clywed fel rhan o'r broses gwneud penderfyniadau a pholisi)</p> <p>Cynllunio ac Effaith Sgrwtini</p> <p>Mae 2 aelod o staff dynodedig yr Uned Sgrwtini yn cynorthwyo Pwyllgorau Sgrwtini. Rhennir arfer orau drwy rwydweithiau cenedlaethol a rhanbarthol.</p> <p>Cynhelir y Fforwm cadeiryddion ac is-gadeiryddion bob mis i gynllunio/blaenoriaethu/cydllynu a rheoli rhaglenni gwaith y 2 Bwyllgor Sgrwtini Sefydlog gan sicrhau aliniad â blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith.</p> <p>Datblygwyd ein trefniadau lleol sy'n sylfaen i flaen rhaglenni gwaith sgrwtini i roi mwy o sylw i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Agweddau strategol • Ymgysylltu â dinasyddion / rhanddeiliaid eraill a deilliannau • Blaenoriaethau Cynllun y Cyngor 2017/2022 a rhaglenni trawsnewid corfforaethol • Risgiau • Gwaith archwilio, arolygu a rheoleiddio • Eitemau ar flaen rhaglen waith y Pwyllgor Gwaith. <p>Amcan: rhaglenni gwaith treigl yn canolbwyntio ar ansawdd sgrwtini; llai o eitemau er mwyn ychwanegu gwerth</p> <p>(Deilliannau disgwylidig: creu'r amodau ar gyfer sgrwtini effeithiol, gweithredir ar effaith sgrwtini i wella effeithiolrwydd, trefniadau llywodraethu sy'n cefnogi penderfyniadau cadarn ac effeithiol).</p> <p>Arfarnu effeithiolrwydd Sgrwtini</p> <p>Mae'r Cyngor yn arfarnu effeithiolrwydd ei drefniadau Sgrwtini yn rheolaidd – bob blwyddyn – fel rhan annatod o'r broses o baratoi ei Adroddiad Sgrwtini Blyneddol. Mae hyn yn cael ei ategu gan yr hunanarfarniad gan Aelodau a gwblheir ar wahân gan y 3 panel sgrwtini.</p> <p>(canlyniad disgwylidig: hunanarfarniad gan Aelodau i fesur gwerth a ychwanegir ac effaith)</p> <p>Mae Adroddiad Blyneddol Sgrwtini a Throsolwg 2020/21 y Cyngor yn darparu crynodeb cynhwysfawr o'n trefniadau sgrwtini o fewn trefniadau llywodrethiant y Cyngor</p> <p>http://democratiaeth.ynysmon.gov.uk/documents/s16241/Adroddiad%20Blyneddol%20Trosolwg%20a%20Sgrwtini%20201920.pdf?LLL=1</p>	

Enw'r Adroddiad	Argymhellion / Cyfleoedd	Ymateb Cyngor Ynys Môn	Cynnigion
	<ul style="list-style-type: none">• beth allai hyn olygu i'r disgwyliadau sy'n cael eu gosod ar swyddogaethau craffu yn nhrefniadau rheoli a llywodraethu'r Cyngor ei hun ac mewn unrhyw arweiniad cysylltiol.		